

DOĞU'DA DEVLET TERÖRÜ

Doğu'da insanlara neden böyle acımasızca dayanılıyor? Neden bu kadar baskı yapılıyor? Bu sorunun tek bir cevabı vardır. Bu insanlar Kürt oldukları içindir... Bölgede kayıp cesetlerin sayısı bilinenlerden daha çok... Resmen 25 kayıp bildirileceği söyleniyor. Cudi dağında kimyasal silah kullanıldığı iddialarını yetkililer yalanlamıyor. (Sayfa: 10)

SIYASİ HABER VE YORUM GAZETESİ

16

6-26 AĞUSTOS 1989

1500 LİRA

adımlar

ESKİŞEHİR'DEN AYDIN'A ÖLÜM YOLCULUĞU

ONURLU AÇLIK

Aydın Cezaevi'nde "taammüden" işlenen cinayet sonucu, Mehmet Yalçınkaya ve Hüseyin Hüsnü Eroğlu yaşamlarını yitirdiler. Bu cinayetien Adalet Bakanı, Eskişehir Cumhuriyet Savcısı ve "sevke mani halleri yoktur" raporunu veren doktorlar sorumludur. Adaletle teslim edilmesi gerekenler onlardır. Cezaevlerinde

yaşayanlar politik tutuklulardır. Ailelerin acılarının dindirilmesi, politik tutukluların insanca yaşama kavuşturulması ve cezaevi cinayetlerinin önlenmesinin tek yolu, sınırsız ve koşulsuz genel af'tır. Başka türlü sorunlar tükenmeyecektir.

(Sayfa: 4-6)

► BEYAZ EYLEM HANGİ AŞAMADA

İTO Başkanı Fehri Korkut, beyaz eylemlerin hekim hareketini fiili sendikalaşma süreci içine soktuğunu söylüyor. (Sayfa: 9)

► 12 EYLÜL KRİSTAL-İŞ KONGRESİNDEYDİ

12 Eylül'ün koyduğu antidemokratik kurullar sonucu, ilk kez bir sendikada yöneticilerin özgürce seçilmeleri engellenmiş oldu. (Sayfa: 12-13)

► KUTLU VE SARGIN İÇİN TAHLİYE İSTENMEDİ

İlk kez tahliye istenmeyen duruşmada, Haydar Kutlu, "Politik

bir partinin programını yargılayacak merci mahkeme değil, halktır" dedi. (Sayfa: 14)

► İSVEÇ EVRİM GEÇİRİYOR

İsveç'te işçi hareketinin temsilcileri olmakla övünen sosyal demokratlar sağa kayarken, Palme cinayetinin uyandırdığı halk, nereye gidiğini merak ediyor. (Sayfa: 17)

Eskişehir'den Aydın'a ölüm yolculuğu

ADALET BAKANI TESLİM EDİLMELİDİR

Su kaybı içindeki insanları o cehennem koşullarda hamanda terletir gibi terletmek, o sıcakta vücutlarında 'ısı birikimi-sıcaklık çarpması' yaratmak, kalması birkaç damla sıvı da temelli tüketmek, insanları öldürmenin kesin yoludur. Böyle infazları Hitler başarmıştı; havasız vagonlara tıkıştırdıkları insanları sessizce ortadan kaldırdılar... Adalet Bakanı, adalete teslim edilmelidir!"

Alpaslan Berkay

Eskişehir E-tipi Cezaevinde tünel kazma olayı üzerine ve bu bahane edilmek olayla hiç ilgili bulunanların tutuklu ve hükümlülere uygulanan baskı ve kısıtlamaları protesto için bu cezaevinde başlatılan ve Türkiye'nin diğer cezaevlerinde yaşanan aktif grevlerinin birinci ayağı oldukları sonra, bir gece ağız bir kanula durmadıkları esnelerinde yaklaşık 250 kişi Aydın Cezaevine nakletilmiştir. Bu nakil, "Ring" denilen özel taşıyıcı yapılmış ve bu iş için 13 Ring kullanılmıştır. Her biri 14 kişilik olduğu halde, 35 gündür açık grevinde olan insanlar, 18-19'u kişi olarak ve baki beş kişi gibi altı tane okutulmuşlar. "Eysanbahar" denilen, yün en sıcak giysilerde, havuz, pencezere, zırlık araçların içinde piyrek 11 saatlik bir yolculuktan sonra Aydın'a getirilmişlerdir. Çileleri delinmiş gibi, hiçbir gerekçe olmaksızın, ek bir 6 saat de arabaların içinde kapalı olarak geçirilmişlerdir.

Aydın'ın içinden geçerken "Sult.. Sult.." diye bağırılan duyulan ve olanak tanımadığı için tuvaletlerini alırlarına bırakan bu "Pranga Mahkumları", sonunda, cezaevinde o-çırılacak suçnamasın zorunda bırakılmışlar, direnmeden, dayak, dipdik, tekme, tokat soylusuna, arkasından başınış su sıkılması ve hepsi sıradan dövülmüş, bu dövülmeler de cezaevi doktorunun önünde cereyan etmiştir.

"Siz Hippokrat'a semir emeyeniz mi?" diyen tutuklu ve hükümlüler, cezaevi doktoru Mehmet Genç, mangelleri geçecek bir kısıtlılık vermiştir: "Sizi şimdi susturam!"

Öğleleri bu sırada oluyordu. Dayak, daha sonra buzerlerde de sürmüştü. Eskişehir cezaevinden gelen doktora bu tutuklu ve hükümlülerden biri çok bilene dayınamayarak tepki gösterince, gardiyanlar onu da bir kenara itirmişlerdir. SHP milletvekilleri için alarak revire gönderilerken, vücutlarında, sırtında aktif darbe izleri, vücutları taşıyan, bir taşesinin kaburgaları kırık, birinin gözü morarmış olan ya-

rahlarla karşılaşılmıştır.

Mehmet Bakır, Demir Ay, Mehmet Kork, Nail Koç, Salih Kayaş ağır yaralıdır. Sırtında onkula kırması izleri görünür, nakledenden ve penisinden kan gelen Şerif Sümen'in durumu ise çok ağırdır. Mehmet Yalçınkaya ve Hüseyin Hattaoğlu'nun otopsi sonuçları "Dehidratasyon-susuzluk-somame ölüm" olarak açıklanmıştır.

Bu raporları hukuk ile karşılayan ve cezalandırma ve Devletin'nun istediği üzerine ikinci otopsi de durumu değiştirmemiş, ilk otopsideki darbe izleri üzerine avukat, ikinci otopsi sonunda vücuttan tanımlanacak hale getirildiğini bildirmiştir. Milletvekilleri, "Kongresinde" denilen diğer yasahalar görüşülmemişlerdir. Haden 250 hükümlü ve tutuklu 8 tane, "Karaağaç" denilen 25 gün delme" diyecek grevi bırakmışlardır. 251 kişi grevi sürdürmektedir. 15 kişi revirde yatmaktadır, 14 kişi ağır durumdadır. 8 kişi tedavisi kabul etmiştir. Sıvıların da kabul ettiği gibi, hiçbir sağlık kontrolünden geçmeden gönderilmişlerdir. Revirde yatan Hacı Adilbaki, kanlı gömleğini milletvekillerine göstermiştir. Hükümlü ve tutuklular döven gardiyanları, özel bir ekip okunmuş bildirimiştir. Hükümlü ve tutuklulara bütün tedavileri ise, 1 Tam gün havalandırma, 2 Zilyi beslenme, 3 Görüşme, 4 Haberleşme denilmiştir.

Başın toplantısında, milletvekilleri, Veli Aksoy ve Ahmet Ersoy, konuyu Parti Meclisi'ne, TBMM'ye götürceklerini, Adalet Bakanı Öltan Sungurcu'nun görevden alınması isteyeceklerini bildirmişlerdir. Ben de şu görüşleri ekledim:

"Önce bunun neden, 'Dehidratasyon'dur. Bu ölü, suyu tüketmek istediği, daha da şiddetlendirmektedir. Önceki su kaybı, kolera, mide gastroenteriti gibi şiddetli ishal ve kusmalarından dolayı, artık bir hastalık değildir ve 17 saatte ölümüne geçmiştir. Olay, su kaybı ise, Eskişehir'den beri vardır. O nedenle, suç daha büyüktür. Su kaybı içindeki insanları o cehennem koşullarda hamanda terletir gibi terletmek, o sıcakta vücutlarında 'ısı birikimi-sıcaklık çarpması' yaratmak, kalması birkaç damla sıvı da temelli tüketmek, insanları öldürmenin kesin yoludur. Böyle infazları Hitler başarmıştı; havasız vagonlara tıkıştırdıkları insanları sessizce ortadan kaldırdılar. Öltan Sungurcu, uygulanmıyın.

İdamlar için en pratik infaz yolu su buldu. Belene dizisini çeken film operatörleri nerede? Adalet Bakanı, adalete teslim edilmelidir! (Aydın, her dönemde, Mehmet Toprak'ın başkanlığında da ikinci planda kalan MHP yalın müstahaf Arif Yücel ile birlikte.)"

Olay, halâ sürüp giden 12 Eylül'ün bir uzantısıdır. Asıl kaldırılması gereken, 1 Ağustos Genelgesi ve hiçbir hukukal dayanağı bulunmayan 12 Eylül hükümlerine dayalı mahkeme kararları ve idamlardır. Genel af bu durumda kaçınılmazdır. □

POLİS TUTUKLU ANALARININ KOLUNU KIRDI

Adınlar (Ankara)'1 Ağustos Genelgesi'nin kaldırılması ve cezaevlerinde aktif grevinde bulunanlara daha insanca davranılması istiyen Eskişehir Cezaevi'ne dikecek veremeye giden tutuklu ve hükümlü sayısı 5 kadedir, polisçe coplanarak dövüldü. Eskişehir Cezaevi'ndeki aktif grevinin 35. gününde meydana gelen olayda dövülen analar cezaevi yerlerinden yarılandılar. Tutuklu yakınlarından Ayşe Simen'in ise kolunun kırıldığı ve akciğı alındığı bildirildi.

İnsan Hakları Derneği Genel Merkezi'ne "1 Ağustos Genelgesi'nin, şiddetli olarak kaldırılması amacıyla yapılan 10 bin imzaya 3 Ağustos'ta Adnan Bakır'ın getirilmesi sırasında meydana ge-

len olayda, Ayşe Simen, Mithatır Nefes, Zeynep Payner, Seren Kık ve Neslihan Özer, "Yığın atıkları" gerekçesiyle polisçe gözaltına alındılar. Aynı gün Kulu-Sargın Dıran'ın izlenmek için Ankara'da bulunan yanbanı gözlemciler, kadınlara salvermesini sağlamak amacıyla Ankara Emniyet Müdürlüğü'ne gittiler. Ancak, yetkililerle görüşme olanamamışlardır. Gözetimdeki kadınlara, sorgulamaları yapıldıktan sonra akşam üzeri salverildiler.

Olay sırasında polislin gardiyanları, vücutlarını çeşitli yerlerinde cürükle oluklukları gösteren zayıfları 3 Ağustos günü Ankara'da polisler hakkında Cumhuriyet Savcılığı'na şikayete bulundular. □

CEZAEVLERİNDEKİLER NE İSTİYORLAR?

Adalet Bakanı'nın açıklamasının tersine tutuklu ve hükümlüler, 22 Haziran 1989'dan önceki cezaevi koşullarına dönmelerini istiyorlar. Bakanın belirttiği gibi, kimse ölmek istemiyor. Herkes yaşamak ama, insanca yaşamak istiyor ve bunun için vazgeçemeyecekleri talepleri şöyle özetliyor:

1. Havalandırma gün boyu olmalıdır.
2. Bloklar arasına kişilik ziyaretleri yapılmalıdır.
3. Telefon görüşmeleri yapılmalıdır.
4. Ceri alınan okullar yeniden verilmelidir.
5. Ailelerin kişilik ziyaretleri verilmelidir.
6. İyice bedeli artırılmalıdır.
7. Açık ziyaretler önceki gibi bloklarda yapılabilmesi ve yapılabilmemesi bayram görüşü için de görüş hakkı verilmelidir.
8. Değ karın açılması, tutuklu ve hükümlülerin vıparis verip alabilmesidir.
9. Çay fiyatlarında yapılan yüksek fiyat ve yolların kaldırılması, belli miktarlarda çay satışı yapılması, ancak fazlası serbest bırakılmalıdır.
10. Hastanede eller ve ayaklar zincirlenir, su istenince verilmeyen, tuvalet ihtiyacı zamanında yerine getirilmeyen ve zincir takılmayacağı söylenen hastaneye yatırılmıyordur.
11. Hastanede zincir engellenmesi ve bu insanlık dışı uygulamalar kaldırılmalıdır.
12. Gördüğü gibi temel talepleri yazan kopyalarını düzenli olarak iletmelidir. □

SP Genel Başkanı Ferit İlsever'in cezaevi izlenimleri

"BURADA BİZLERİ ÖLDÜRÜYORLAR?"

"Bizler bir siyasi eylem yapıyoruz. Bunların hepsi, insan olmamızın talepleridir. İstemlerimize yerine gelsin, açık grevini hemen bırakacağız. Biz ölmeyi değil, yaşamayı seviyoruz. Yaşamak derken, insanca yaşamak istiyoruz."

Ankara (Adımları-Sosyalist Parti Genel Başkanı Ferit İlsever, Adalet Bakanlığı'nın izniyle, Aydıncı Cezaevi'nde incelemeler yaptı. Ferit İlsever, Ankara'ya dönüşünde, cezaevi izlenimlerini, parti genel merkezinde düzenlenen basın toplantısında açıkladı.

İlsever, önceki günkü söyleşiyordu: "Dünyedegim, izlenimlerini Başbakan ve Adalet Bakanı'na aktarmak için görüşme istediniz, bütün ısrarlarınıza rağmen sonuçtur kalmıştır.

Tutukluların ayrımsız hepsinin söylediği, 'Burada bizleri öldürüyorlar. Nereden geldiydi belli olmayan ve bu iş için özel olarak seçilen kilitlerin önünde kilitleniyoruz'. Buna demokrasi suçundan baktığımızda 'fevridir' demek, dilin azizliğini gösteriyor. Revir kaldırılan dört siyasetlin (Ali Kemal Bığner-Dev-Öl, Sabahattin Erhan-Kuruluş, Şakir Gökay-P.K.K., Rıza Sarıoğlu) temin edileri, yasadırların şöyle anlatılır: 'Eskişehir'den Aydın'a yökölögümü, dayandım şartlarda, 20 saat sürdü. Aydın'ın indigimile (çirpik) kapı sonuyma istedi. Karşı karşıyadım, önce polisin, bavgın direnme kadar dayak oldu. Ardından, parıldayan ışıklarla, tıfırlanarak, kalkanıyıkırmış dayana kadar dövüldük. Şu an, dünyayı hiç bilmeyen ynk, ne gazeteciler, ne televizyon, radyo, ne görür, ne de avukat yitiriyor. Dört arkadaşımı kayıp. Bunların sayımda olmamışlarım dahi biliyoruz. Bu dört arkadaş, Aydın'da en çok iyence ve dayana uğrayan arkadaşlarımız. Demir Ay, Mehmet Yalçınkaya, Hüseyin Hüsnü Eroğlu."

İlsever, kendi izlenimlerini de şöyle anlattı: "Görüşme için insanlara Mehmet Yalçınkaya'nın kamyonunda öldüğünü dayı söylemleri olduğunu söylediğimde, yitirilemediği yakışığı geyimledim. Önkü, küçük bir olasılıkla olsa, yitirilemediğini kendilerini inanmadılar. Nakil sırasında ölen iki kişi hakkında dövülerek öldürüldüklerine dayı Aydın Cezaevi'nde bütün tutuklu ve hükümlüler (ankı, Aydın Cezaevi'ni'nin statüsü belli değil şu anda. Ne bir idare var, ne müdür. Gardiyanlar kendileri oranın çalışan sayılır. Herkes kendisini özü bir iş için görevi sayıyor. Cezaevinde tut ve çekirli şu iyice azaltılmış durumda; bazı günler hiç verilmeyor. İktidarı ve Adalet Bakanlığı'nın, kamyonunun yanlızı yende, zende 1 Ağustos'ta devletgözetimci yitirilemediği yitirilemiyor" oluyomuş, Aydın'da görüldüklerine bir kez daha şu yitirilemediği çıkmış durumdur."

Aydın'daki tutuklu ve hükümlüler, tüm ülkedeki tutuklu ve hükümlüler adına, son sözlerini şöyle söylüyorlar:

Hüseyin Hüsnü Eroğlu

Mehmet Yalçınkaya

"Bizler bir siyasi eylem yapıyoruz. Bunların hepsi, insan olmamızın talepleridir. İstemlerimize yerine gelsin, açık grevini hemen bırakacağız. Biz ölmeyi değil, yaşamayı seviyoruz. Yaşamak derken, insanca yaşamak istiyoruz."

Sosyalist Parti Genel Başkanı İlsever, Aydın Cezaevi'ndeki tutukluların en önemli ve ivedi istemlerini

ise şöyle sıraladı: "Şu anda başlarında duran ve isim isim saptanan, yitirilemediği belkilede isteniyecek kadar insanın yitirilemediği konuşarak yitirilemediği istiyorlar. İşkencecileri başı olarak gösterilen baplıpıne doktorlarını konuşurması uğramasını istiyorlar. Hiçbir yitirilemediği 'burada dayak atılmaz' diyorlar. Öyle ki, bir taraftan tıfıfık değığığı palavrasa sürerken, diğer ta-

raftan Eskişehir'deki baktırı bile ellerinden alınması, kelimenin tam anlamıyla insanlığı yakışmıyacak, insanca olmakla bağdaşmıyacak durumlarda (İktidarı, baplıpıne, diğer bile geri adan atmamak karardıkla)..."

Öte yandan, 6 Ağustos günü Sosyalist Parti Genel Merkezinde Meclis Toplantısı'nda polisler toplantıya dayıtmak istemisi üzerine çıkan tartış-

mada, Parti Genel Sekreteri Yalçın Büyükdaglı ve iki arkadaş polisler devölerek tartaklandı. Devölme sonucu, Parti Genel Sekreteri'nin bir hafta, diğer iki yitirilemediği de adı tabipikten 15'er günlük rapor aldıkları ve temsili temsili (çirpik, adını öğrenemedikleri) önkü nöbetçi polis komiseri hakkımda savcılığa suç dayırmadıkları bulundukları öğrendi. □

Ankara Kapalı Cezaevi'nde "tünel olayı"

GENEL MÜDÜR ELİYLE DAYAK

Ankara Merkez Kapalı Cezaevi'nde siyasal tutuklu ve hükümlülerin bulunduğu 4.Koğu'da 23 Temmuz 1989 günü sabah saat 4'de baskın yapıldığı, kapılarına bağlanan bir tünel orası çıkarıldığı, Türk'lardan Ruhan Salıncı, Fehmi Saldancı, Nail Tüzün, Hüsnü Karak baskın sırasında tünellede bulundular.

Tünel kama giripinde bulunan samsikler, belli olmamışa rağmen, 4.Koğu'laki tüm tutuklu ve hükümlüler adiva (çitardılar, sabah saat 4'ten saat 15.00'e kadar aç, suuz ayakta bekletildiler. Saat 16.00'da cezaevi yöneticileri 4. Koğu'laki tüm tutuklu ve hükümlülerin suçlarını kilitceğini söylediler. Tutuklu ve hükümlüler, suçlarını kestirmek istemeyince, diğer diğerler müshadeye göndürüldü. Gardiyanlar, cop ve kalkanlarla döverek götürüldükleri tutukluların suçlarını zorla kestirdi. Suçları konuşarak tutuklu ve hükümlüler, 14. Koğu'da

taki hücrelere kapatıldılar. Tutuklu ve hükümlüler ancak saat 20.00'de tek kapı yemek verildi. Bu koğuşlarda diğer kilitli yataklarda 5'er kişi yemekte zorunda bırakıldı. Sonra havalandırması çıkarmama cezası uygulanmaya başlandı.

Tutuklu ve hükümlüler, gardiyanlara, Savaş ve Cezaevi Müdürü tarafından "Zorla suçlarını kabul, zıkkına kadar yemek vermiye" diye talimatla zorlağıni belkilede, baplıpıne Cezaevleri Genel Müdürü, Cezaevi Müdürü ve Savaş'ın dayak senlerini rahatlıkla dayıyabilecekleri bir yerde bulunduklarını ve dayak olayının Cezaevleri Genel Müdürü'nün emri ile görevlendirildiğini öne sürdiler.

Daha sonra Cezaevi Müdürü 4. Koğu'laki müvakkitleri bulunan bir grup avukatla yaptırı görüşmede, koğuşdaki tüm tutuklu ve hükümlülerle disiplin cezası verileceğini, hücreye atılan ve havalandırması kapatılmasını tutuklu ve hükümlülerle

riye cezalarını şimdiden infaz edilmeye olacağını söyledi. Avukatlarını, "benim disiplin yorunmasıma sürerken ve tünel kazan kilitler belli den, tüm tünelle ve hükümlülerle girdi den ceza uygulanmasını doğru olup olmayacağını" sormaları üzerine Cezaevi Müdürü, "Ölede, koğuşdaki herkesin tümünün payı vardır. Bir koğuşta tünel kazıyorsa, o koğuşdaki herkes tüm bundan sorumludur. Ayrıca benim idareci olarak o kadar ne değığir ki, kimin suçlu olup kimine olmadığını bileyim" yanıtını veriyordu.

Öte yandan, Ankara Merkez Kapalı Cezaevi'nin 4.Koğu'nda baplıpıne olmak olan 41 tutuklu, cezaevideki 11 tünel olayı'ndan sonra askerler ve parıldayanlar dövölüp yaralanmaları üzerine, yaralanan doküleri başıyordukları Cezaevi Doktoru Erhan Aydın'ın Ankara Başbakanı'na (çirpik) etti. Önkü Baş-

kantı'na gönderilen 26 Temmuz 1989 günlü ortak imzalı dilekcede özetle şöyle deniyor: "Öğleken iki gün sonra, yani 15.7.1989 günü, Cezaevi Teftişliği'ne gıkarıldık. Cezaevi Tabibi Erhan Aydın'ın duruma anlattı. Bile, iyence izlenim tespiti beni yapmam, beni ilgilendirmesi. Adli Tıbbıne sevkini de gerektir görmüyorum. Cezaevi Müdürü ve Savaş, baplıpıne anladım, önkü ne devesi omı yapırm. Sizler suçlu insanlardınız. Sizlere gereken ceza vermişler, ben buas karışmam dedi. Bundan 15 gün önce, sağ görüşli tutuklularım, 'Bu hücrede kalmama istenmiyor' diye rapor vereni doktor. Bütün (çirpik, 4'er kişi ayrı hücrede konuşmamıza rağmen, 'kilitli'ler' diye, idarecinin baktırına bnu eğer, önkü emmurum, sonra doktor' diyebilen, Hippokratiz Andı'na bağlı kalmayan bu doktor hakkında Oda tarafından gerektir istemize yapılmazmış insanlık isteniyor. □

Devlet güdümündeki doktorlar harekete geçti

“LANCET”İ YALANLAMA KAMPANYASI

Türkiye'nin çeşitli sağlık kuruluşlarındaki kimi hekimler, “Türkiye Kürtleri’ne işkence yapıldığı” yalandaki iddiaları yalanlamak için, ünlü tıp dergisini “mekutup bombardımanı” na tutular.

kence yapmaz” denildi.

İngiliz doktorların yanıtı

Türkiye’den gönderilen mektuplara, 22 Temmuz 1989 günü sayın-da yayımlanan “Lancet” Van Kurulu, aynı sayıda, Stuart Turner, Elizabeth Gordon, Tom Lambert, Jill Hishelwood ve Hefin Bandau adlı İngiliz hekimlerin ortak yanıtına da yer verdi.

İngiliz hekimlerin mektubunda, Uluslararası Af Örgütü raporlarına da gönderme yapılırken, 1980 yılından bu yana Türkiye’de 250 binden fazla kişinin siyasi nedenlerle tutulduğuna ve bunların büyük bölümünün işkenceden geçirildiği kaydedildi. İngilizce’de “Tıp Vakfı’nın ayrıca çok sayıda Türkiye’li mayayene olduğu, birkaç yıldır bu yayımlanan çalışmalar sonucu, işkencenin klinik tabahları ile yol açtığı etkilerin “kuşkuyla yer hımkaymazca” kesinliğiyle, bir süre önce “Lancet”’e yayımladıkları bilgilerin de bu tabloya uyum içinde olduğunu gözden geçirdiği belirtildi. Mektupta daha sonra şu görüşlere yer verildi:

“Türkiye’de insan hakları konusunda yaşanan her türlü iftihar sıkı kısırlar. Öyle, kendi deneyimlerini ve mesleki yargılarını, bu mektuplarda ortak olarak ortaya koymak olan davranış ve düşünce kabahatleri her türlü ammaşlık biçiminde engellenmektedir.

“Lancet”’e yayımlanan mektubumuzdan sonra, benzeri deruşma 17 ağustos daha karışmış bulunuyor. Ağustos, bu olayların birine ilişkin olarak, bir damyanı cennet tarafından (EGG) yazılan klinik görüşler tablosunun özünü ihtiyas. İncelerken, bu olaydaki kişinin işkenceye uğradığı yalandaki tüm tıbbi kanıtları ortaya koymak ve söz konusu kişinin anasını, ailesinden 4 kişinin daha (3’ü kadın, 1’i erkek) işkence gördüğünü göstermektedir.

Mektup bundan sonraki bölümünde, 13 Temmuz 1989 tarihinde Türkiye’den İngilizce’ye girilen belirtilen 27 yalandaki Kürt kökenli bir yurtaşımızın muayenesinde ortaya çıkan “işkence bulguları” geniş biçimde sorgulanıyor. Yazıya ayrıca, bu kişinin işkence izleriyle ilgili olarak, Londra’daki Charing Cross Hastanesi’nde yapılan bir fotoğrafı da eklenmiş.

Tabip odalarının “mekutup kampanyası”na tepki

İzmir ve Ankara Tabip Odaları, “Lancet” dergisinde bir grup Türk doktorları, “İtalyan ültesi, yasalara karşı gelmelerine işkence yapmış” yalandaki iddialarına tepki gösterdi.

İzmir Tabip Odası Başkanı Prof.Dr. Orhan Süren, Kayseri Geyher Nesibe Hastanesi doktorların mektubunu eleştirirken, “Yani, yasalara karşı gelmelerine işkence yapmak değil mi? Hekimin birinci görevi, işkence ve ölüm cezasına karşı çıkmaktır” dedi. Orhan Süren, açıklamasında daha sonra şu görüşlere yer verdi:

“İşkence olayının tespiti kolay değildir. İşkence, işkence, işkence...” diye yazıyor ya da namazın işkence ile kalmıyor. Bu nedenle, işkence için raporlar, imzaya da ya şahitli olarak verilebilir. İnsanlar işkence gördüklerini işkence raporu alabiliyorlar, bu, ciddiye alınması gereken bir durumdur. İngiliz tıp dergisindeki yazıya itiraz eden doktorların süzürleri, süzür ilian olarak değerlendirilmeyen. Yoksa, bu sözleri hakarsak, “yasalara karşı gelmelerine işkence yapılabiliyor” sonucu çıkar. Bunu da bir doktor söyleyemez.”

ATO: “Hekimlikle bağdaşır bir yaklaşımla değil”

Ankara Tabip Odası da,

“Lancet” dergisine yalanlama gönderen Türk hekimlerinin tutumunu, “Hekimlikle bağdaşır bir yaklaşımla olmadığın” açıkladı.

ATO’nun yazıya ilişkin açıklamasında şu görüşlere yer verildi:

“Lancet adlı dergide bazı mektuplarımızın cevabına konu olan mektuba geçince, içtektup Londra’da işkence kurbanlarının bakımı ile ilgili merkezin bir grup doktoru, “Letter to the Editor” başlığı altındaki bölümde, aktarmaktadırlar. Bu mektup, yorumu ne olursa olsun, bir grup TC. vatandaşına yapılan, “siddet” olgusunu belgelenmektedir. Bu mektuba yazılan eleştirilerle, kimi hekimlerimizden, kendilerini, “devletin işkence” çıkarlarını korumak” pahasına, ülkemizde de öldürünün için etmedikleri işkenceyi, gördükleri ötek deruşma dümenleri ve böylece insan sağlığı ve yasalara ilişkin önemli ikinci plana itmeleri gerçekten son derece üzdükdü. Kaldı ki, devletin ve toplumun işkence çıkarlarını gerçekten korumak, bu tip yanlış uygulamaların üstünü görmekte de, tam tersi, böyle uygulamaların üstünü görmekte olur.

Kayseri’den gönderilen mektupla, “Hiç bir ülke, yasalara karşı gelmelerine işkence yapamaz” demektedir. Bu öyleyse, “yasalara karşı gelmelerine işkence yapılabılır” anlayış olumsuzlanarak ötek, hekimlik, hasta çağdaş insan anlayışı ile uyumuyman bir tablo yaratılmaktadır. Bu anlayış mektuplarında sorgulanan hekimler, tıbbi ahlak ilkelerini ciddi bir şekilde ihlal etmektedirler. Bu durum, Tabip Örgütlerinin soruşturama açmasını gerektirecektir edilecektir.

Diyanın başka ülkelerinde varolan işkence ve insanlık dışı uygulamalar örnek gösterilecek, ülkemizde varolan bu uygulamaları göstermekten gelmek ya da mazur göstermek, hekimliğin insan onuruna sahip çıkması anlayışına uygun düşmemektedir.

İster Bulgaristan’da Kürt’lere, İster Güney Afrika’da azınlıklara, İster kendi ülkelerinin vatandaşlarına ve istene, eleştiri yazılarından birinde sözü edilen Güney Amerika’lı kökenli kaçakçılarla uğraşan, işkenceye karşı çıkmamak, hekimlikle bağdaşır bir yaklaşımdır değildir.”

Kapı kapı buz toplayan Berivanların

MÜLTECİLİK SORUNU

Yüreğinde insan sevgisi, çocuk sevgisi olanlar, haydi berivanlara mültecilik hakkı için davranın!

■ Dr. Mustafa Dağı

Diyarbakır’da Temmuz sıcakları 42 dereceden aşmış düşmez. Diyarbakır’da Temmuz ayında peşmeşe çocukları kapı kapı buz topluyorlar. Küçük Berivan’da onlardan biri.

Berivan, elinde buz için aldığı torbaya ile dar bir sokakta dolaşıyor. Hangi kapıyı çalsak, kalır veremiyor. Ürkeyor, derdini anlatmaya çalışıyor, dilini kanıyağında ısıtıp kaktakacından koruyor. Ama minnacık Yüreğ’in sadıca vahşetinden “deneyimli”. Halatçileri görüyor, yazmış zeytin karası görüyor. Değişik kurtuluş Cema’ın zehirli gazlarla kırımlı öldüğünü unutuyor Berivan. Bombardımanları, kamplarını, dağılımı kayıtlarından yazıp içinde bile saklamaları, sonra da aç susuz beklemeleri, kış odasını, sobasını geçirmeleri ve daha nice zorlukları biliyor o.

O, “aktarılmacı” saddamın zulmüne karşı oynadı. “Ele beni kurdu” diye yazıyor bu başka ültesi, yine süğünken dünyada.

Diyarbakırda Temmuz sıcak. Küçük Berivan, tereddüdüyle bir kapı kapıya gidiyor. Kapıya yaklaşıp-

da için bir sevinç kalıyor. Evdeki kadının Halimepe ailene söylediği Kürtçe türküsü duyuluyor.

Kendi dişilece onlara yakılan turskaya. Bu evdeki derdini anlatıyor. “Bu işiyle” Türkiye” diye bildirir. Hatta Nâzî İbrahim Abdulkerrim’in işkencelerinde millîci sayımların içinde derdiklerini yazmış, ötek kabul edilmiş millîci sayımların ötek, o zaman da buzdolaplarının önüne gitti ve kendisinin böyle kapı kapı buz toplamasını karıştırdığını anlatılabildi. Evet, onlara bunların hepini anlatılabildi. Çünkü kendi dili ile konuşuyordular.

Ama küçük Berivan nereden bile bilirdi Nâzî İbrahim Abdulkerrim’in. Az Özgür Gençcan ve Az. Sezgin Tanerulu aracılığı ile mültecilik için yaptığı bavyarınan güllük gereklerini kabul edilecekti.

Diyarbakır’da Temmuz sıcak. Sanki güney yerini iniyor ve bir peşmeşe kış Nâzî’nin şirindeki japo-kun kızının insana toplanması gibi, kapı kapı buz topluyor.

Eye insana! Bu çocuk günde olabilmeli... Yüreğinde insan sevgisi, çocuk sevgisi olanlar, haydi berivanlara mültecilik hakkı için davranın. □

“Ağrı var dili yok Diyarbakır kalesi” ya da

KÜRTLERİN YASAKLI DİLİ

Çağdaş, demokratik bir devletin görevi; değişik uluslardan ve ayrı etnik kökenlerden gelme vatandaşlarının bu özelliklerini, haklarını yönetmek, yoksaymak, gelişmesini engellemek değil, ilmi tersine özgürce gelişmesini ve daha da zenginleşmesini sağlamaktır.

■ Ferdi Karadeniz

Son birkaç yıldır Kürtlerle ilgili yoğun tartışmalar oluyor. Ve bu tartışmalardan çıkan sonuç şu ki; Bugün Türkiye'de -en azından- bir "Kürt sorunu" olduğu gerçeği dilde oranda daha geniş çevrelerde benimsenmiş oldu.

Kendi kanama göre de bu sorun, Kürtlerin insani ve demokratik hakları; bağlı olarak da Türkiye'nin demokrasiye geçiş problemleri açısından artık çözüm noktasında kendini duyuruyor. Ama nasıl bir çözüm denemesi, işte burası konuşa ilgi doğuran ama çevrelerde henüz tartışma konusudur.

Örneğin, sorunun askeri yönleriyle, zor yoluyla çözümleneceğini; insani, demokratik ve barışçı bir yaklaşımla gereğini ödenen beri savunmuş M. Ali Bîrûnd, "Bir Kürt sorunu olduğundan sözedenleri 'vatan hainliği' ile suçlamak, sorunun bazı yönlerine ilişkin görüşlerini açıkladıkları anlaşılmadıkça bu işin altından kalkamayacağımız bir şey. Başbakan Özal'ın başta olmak üzere birçok yetkilim açıkla, basın demokleleriyle söyleyebilirler, ancak bu noktadan ileri gidilemiyor" diyerek tika-tikamları kaplamış dilde geriye...

Yine Mînasas Soyral, "Kürtlerin kültürel özellikleri" aittir bulunsunlar... "Bu da bir düşüncedir; derin bugünün Avrupa'da 'bölge'ler ve kültürel zenginlikleri" açısından ciddi ciddi tartışılmalı bir düşünce" diyor ve "Kültürel özellikli düşüncesi, kollektif aklın içinde, bölgenin ekonomisi ve sosyal kalkınması ilişkin düşüncelerin bütünlüğüne de bu gözle ve yorucu düşüncelerin oluşması katkılı bulunsunlar mı?" diye soruyor.⁽²⁾

Tabi burada aynı; Sayın Bîrûnd'ın ve Sayın Soyral'ın görüşlerini yorumlamak ya da eleştirmek değil. Kültürel özellikli formülasyonunu "irfan güvencesi", savunmak, öne çıkarmak da değil. Sadece, sorunun belli çevrelerde henüz boyutu ve çevrelerde tartışıldığı bir kere daha ifade etmek. Çünkü, sağduya dışı birer realist, demokle çevreleri konuşa ilişkin görüş ve düşüncelerin -katsamla, katılmayınla- sürekli dikkat merkezinde tutulması gerektirir sanımdır. Kürt halkının Türkiye'nin gerçeklerini yansıtan, geçiş dönemleri hesabı katman bir politika açısından. Ayrıca eklemek lazım; böyle görüşlerden yararlanma ve kendi düşüncelerimizi zenginleştirme bizim bakımdan da. Ancak, besbelli ki bu, sorunun bir yanısı.

Öne yarı, biraz açık şu ki; Kürt halkının demokratik haklarının en

kararlı savunucusu -hatası ve seva-bası- Kürt ulusal hareketi olmuştur. Onlarla birlikte, değişik politik çevrelerde bulunan -dolayısıyla Türkiye'de demokrasi hareketine de değerli katkıları yapan- ve bir altı alındaki faaliyetlerinden ötürü cumhuriyet tarihli boyunca tarifi edilemez katkıları çeken Kürt aydınları, demokleleri ve Marksistleri olmuştur. Bu durum doğal gibi görünse de içinde -ama en başta- Türkiye komünist hareketine, Marksist çevrelerine ve bütün Türk aydınlarına daha büyük görev ve sorumluluklar düşüyor kamsındır.

Heryönden önce Kürt politik çevreleri, demokleları, aydınları, insana siyasi ve ahlaki açıdan bir "hak teslimi" yapmalıdır. Bu karışıklı, güven ortamı için yeterlidir. Bu yapılmadıkça herkeş görevini yapması rahatsızlığı içinde duyuyor.

Kasaca Kürt hareketinin ve tek tek demoklelerinin görüş ve düşünceleri bir aile içindeki "küçük kardeş" in sözleri gibi alınmalıdır. Dolayısıyla Kürtler de demokrasiyi, insan haklarını ve haklarının eşitliğini savunma çevrelerde de "övey övü" hissiye kapılmamalıdır.

kulak tıkamaları; artık yalnız siyasi düşünceler değil, niyetler de tartışma konusu olur.

Kuşkusuz Marksistler "niyetleri ölçmek için" politika yapamazlar. Ama zaten sözcükünü ele almak yaklaşımları, "işgüç pazarı ele almak" olarak alınmalıdır. Bu yaklaşım gündemin merkezine girilmesini için gerektirir. Bir de halk yığınlarına yalnız "halkı" değil, "güçlü" olarak da gördükleri için.

O halde sunu söylemeliyiz. Bir "Kürt sorunu"nun varlığı Türkiye'de, o kadar yasa varlığını kabul edilemez ki ne tarile, ne bilimsel ne de inman mantığıyla islahi yoktur. Üstelik milyonlarca Kürtün yaşadığı Türkiye'de sorunun toplumsal meyluyle de zaten ortadadır. Söz konusu olan varlığını yasal olarak tanımsak, örf, adet, geleneklerini, kendine özgü yaşam tarzını, kültürlerini, dilinin kasaca ulusal hakları üzerindeyi yasala kalsınlar.

İnsanların doğuştan, karışık genetik haklarını yasalarla, kanunlarla ellerinden alınmayacağına, Kürtler bugüne dek varlıklarını koruyarak, dillerini yapıtarak kanıtlanmış

yaşam oldukça yerinde bir girişim olarak görmek, desteklemek ve katkılı bulunmak lazım kamsındır. Bir yandan; eğitimcileri, doktorları ve hukukçuların sorunu kendileki alanlarıyla ilimili ortaya koymaları -dolayısıyla Kürtlerin yasal-lığını haklıdır doğrudan yaşamı üzerindeyi olumsuz etkilerini ortaya sermek bakımından; öte yandan 1932 sayılı yasadan kaldırılması istenerek doğrudan adrese gönderilen somut bir öneri bakımdan.

Şimdi işte; görev hükümet çevrelerine düşmektedir. "Bir insan bir insan" Türkiye örneğinde, daha doğrusu Türk halkının bir yarıdan üstünlük içinde bu hakkı ve güzele genişletme bir kere daha artı mı düşünce? Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları Kürtlerin insanlığı yadecasına karşı mı durulacak, yoksa çağdaş siyasetin en insan vicdanını salı mı düşünce? Bu beklendimdir. Ama her halukârda bu; kimsin Kürtlerin örneğin bir D. Bayramında üzerinde "1932 sayılı kanun" yazılı şüphir bir bantı ağzlarına çekemeyi izneme. Bir de istemiyorlar. Bir istiyorlar ki; tarihî gerçekler, sağduya, insan hakları ve demokrasi sa-

ce" diye yitelen ve bu değeriyle "ulusal gurur" duyan Türk halkının her bir ferdi, Kürt halkının da ulusal değerlerini, doğrudan varlığını insanı haklarına yani varlığına, diline karşı aynı duyurabilir gösterebilmelidir. Bunun yeniden üzerindeyi çok düşünmesi, çok sayılaması gerek de çok sanırım. Kürtler de Türkler gibi "insan" da da ondan.

Evet... İnsan bir yarıya insandır. Bir diğer yarıya da yarıya insan ve insan hakları sorundur. Ama aynı zamanda bilimsel, chevali, kültür fakarlığı yenne sorundur da.

Bugün, Türkiye'de okul öncesi Kürt çocukların, yüzde 90'ın Türkiye bilimsel Kürt kadimlerin radyoda, televizyonda, günlük basından, kasa iletim ve kültür olanaklarından yararlanabildiklerini söyleyebilir miyiz? 7 yasaından sonra Türkiye'de öğrenen Kürt gençleri için eğitimde fırsat eşitliğini oluşturulması söyleyebilir miyiz? Nasil söyleyebilir. O halde Kürt dilinin yasalaşması, Kürtlere yönelik genel adaletliğin, ulusal ayrıcalığın bir belgesi değil midir?

Kasaca merenden bakılarsa bulunan Kürtlerin üzerindeyi bulunsun kalsınlar ya da merende onemlidir. Ne Kürtçe yazılabilir, ne yazılabilir konuşulabilir bir dil olarak da bakılacak, okuma-yazma ve eğitim alanında da bu dile verilmeli kanunlarla. Edebiyat alanında Kürtçeye Türkiye, Türkçeden Kürtçeye çeviriler yapılabilir. Bu kasaca en başta Kürt halkının insani demokratik hakları ve kültürel yaşantıları için gerektirir. Ancak Adımlar'ın 11. sayısında konuşulmuş ilkinin görüşlerini açıklayan Salih Şimşek'in "Kürt dilinin öğretilmesi"nin Türk diline katılması" konusundaki görüşlerini bulalımca da münken de gel.

Kamuran Reftaras gibi, M. Emin Bozarslan gibi, Mehmet Akar gibi Kürt bilimcileri, yazarları, şairleri, Cigdem'in gibi şairleri birleştiren diline çevirmiş şairleri ve Şevki Şubir'i Kürtçe kullanımları örnekleri üzerindeyi yasalaşmasını Kürt chevalisi, insani, kalsınlar sacatına; konu, tema, ritim, estetik ve duygu bakımdan yene ve aynı bir zenginlik kasacağı kamsındır.

Sonuç olarak, hem insan hakları ve demokrasi açısından hem de Türkiye'de bir, kardeşlik ve yunusama ormanı yarınca açısından 1932 sayılı yasa iptal edilmeli, Kürtçenin üzerindeyi yasalaşması kaldırılmalıdır.⁽³⁾

Kasaca ulusal çeşitlilik Türkiye için bir tehlike değil, gönüllü birlik için güven duyusunun ve uygarca gelişmesinin bir kaynağı -hatta en önemli kaynağı- olarak görülmelidir.

İşte böyleli konuşularda olusacak güven ortamı içinde artık sorunu ilkinin yene politikalar üretmek, somut çözüm önerileri ortaya komsındır. Kürt sorunu artık genel ilkelere tekrarlama, kimsin köşesindeyi denilen bir sorun olmaktan ve aynı zamanda -sol çevreler içinde- ince detaylarda tartışılmaktan da çıkmalıdır. Yeri gelmişse;

19-30 Nisan'da Ankara'da toplanan 1-Demokratik Kurultay'da An. Serhat Başak'ın "Demokrasi ve Kürt Sorunu Kurultay" önerisinin bir çevrelerdeye derinleştirilip üzerinde hassasiyetle durulması gerektirir belirmekte isterim. Tam da böyleli yasa benzer platformlardan -milyonlarca Kürt insanının somut beklentilerini içeren- çözüm önerileri çıkarılabilir; doğrudan doğruya tartışılabilir, istide ve bakımlar çevrelerine sunulmalıdır.

Çünkü, bu çevrelerde bu zamana kadar şu tek demokle, insan haklarında -hatta Bulgaristan'da Kürt Türklerin doğrudan sonradan ulusal haklarında da bahsedilirdi. Böyle olunca, sunu olacak insani, demokratik, talepleri

olmuyorlar mı? Bulgaristan'daki Türkler insan haklarında tere böyleli uygulamaları karşısında yadecı yeri üzerindeyi yadecıkları topay ederek kanıtlanmış olmuyorlar mı?

O halde; Kürtlerin insani ve demokratik haklarını tanımsa kamsında adım atılmalıdır. Bu adımlar Türkiye'de birsey kaybetmez, ancak kendile vatandaşları üzerindeyi olumsuz etkilerden kurtulur bir belime ki kamsındır. Çünkü, çağdaş, demokratik bir devletin görevi; değişik uluslardan ve aynı etnik kökenlerden gelme vatandaşlarının bu özelliklerini, haklarını yönetmek, yoksaymak, gelişmesini engellemek değil, tam tersine özgürce gelişmesini ve daha da zenginleşmesini sağlamaktır.

Kasaca ulusal çeşitlilik Türkiye için bir tehlike değil, gönüllü birlik için güven duyusunun ve uygarca gelişmesinin bir kaynağı -hatta en önemli kaynağı- olarak görülmelidir.

İşte bütün bu açıdan yaklaşıldığında Adımlar'ın "Kürt dili üzerindeyi yasalaşması" kamsında-

yunusmağı ırkçılığı, ayrımcılığı ve ertirik yalnız politikalarla çözümlenemez.

Üstelik bilindiği üzere dil, yalnız bir ulusun yaşamında değil bütün insanlarınsa beşerî ilginin en önemli aracıdır. Hatta insanın insanlığınsa sürdürme edilece birliğine -en önemli rol oynadı çünkü abartıya yunus olmaz. Çünkü bugün de insanın, toplumların uygarlaşması alanında sunu önemli rolü oynamaya devam ediyor.

Dolayısıyla, Kürtlerin dilinin yasalaşması, Kürtlerin diline yasal obası yalnız onların sorunu olarak görülmelidir. Serhat Şimşek'in "Kürt halkı varlığı yadecı, diline ve kültürüne amoyal konuluğu, irtisad ve sosyal bakımdan "mahrumiyet" içinde tutulduğu ve somutluklu sürece, Türkiye'de bir tek aydın, bir tek saato ve bir tek bilim adamı "özgürün" diyemeye" diyor, çok hakkı olarak.⁽⁴⁾ Ama bil;

ekleğimiz; bu sorun Kürtlerle birleşmiş yadecı aynı toplıkları üzerindeyi yasayan bütün Türklerin sorundur. Kendi haklarını ulusal değerlerini koruyarak, geliştirerek -halkı olarak- "özgür" dilimle Türk-

(1) Milliyet 1 Şubat 1987

(2) Milliyet 1 Şubat 1987

(3) Nasil bir demokle tartışması? J.A.B.

Babalı, Eren ve Altunkaynak Kristal-İş 10. Genel Kurulunu değerlendirdi

"BASKICI OTORİTER REJİMİN GÖLGESİ GECEL KURULUMUZA YANSIYOR"

Altunkaynak: "Generallerin cumhurbaşkanı, MESS başkanlarının başbakan, braderlerin bakan olduğu bir ülkede işçiler sendikacı olamıyor, sendikacısını seçmiyor."

Adımlar İstanbul-Kristal-İş 10. Genel Kurul'u bu hükümetin valilik kanalıyla yaptığı müdahalelerin ardından seçimlere katılmayan Kristal-İş eski Genel Başkanı **Hakan Basri Babalı** ve eski Genel Başkan **Yeküli İbrahim Eren** ile sendikamız yeni Genel Başkanı **Necati Altunkaynak** ile görüştük. Her biri de Kristal-İş'te yapılan bu saldırıyı, işçi sınıfına ve demokrasîye düşen yapıldığını belirttik. Bu saldırıya Kristal-İş'in müdahalesinin engel-nemeyeceğini belirttik.

Birliğin sağladık

Kristal-İş eski Genel Başkanı **Hakan Basri Babalı** ya, seçilmiş oldu-ğuna son 10 yılda Kristal-İş'in ne denli neşre geldiğini soruyor. **Hakan Basri Babalı** son on yıl böyle değeri-ndirdi:

"Kristal-İş'te demokratik sendikacılığın mücadelesi 1973'te kadar uzatır. Ürün yolları sürdürülen bu mücadelemizin sonucu 1979 genel ku-rulunda alınmıştır. Demokratik sendikacılığın önüne yönelen yansımıştır. 1979 genel kurulunun ardından Türkiye ilk kez sendikamız ve DİSK üyesi Hürrem-İş Sendikası, iki ayrı konfederasyona bağlı iki sendika gibi ve eylem birliği yapılmıştır. Bu eylem birliğinin ardından cam işi 1980'den 1980'li yıllara kadar devam etmiştir. Cam işçilerinin mücadelesi karşılıklı karşılıklı YHK'dan o cam söylemeye oralamamış üstünde olmuştur. 1980-81 yıllarında sendikamız aktif çalışmalarını fiilen engelledi. Bizce skaynetim mücadelede sendikamıza karşı "komiteleşti" yu-rüttü. Fabrikaların girişlerini engelledi. Ama cam işçilerinin mücadelesi mücadele etmekte istedi. 1982 ge-nel kurulunu işveren başkanından uzakta, fabrika dışında bir salonda yapmak istedik ama, skaynetim engellemeyi, genel kurulumuzu fabrika salonda yaptı. Bundan sonuç alamadık. Tüm Anayasa re-fundumunun yapıldığı günlerde sendikamızın yönetimi kurulu üye-lerinin timi ve Pasajıya buye bu-kanımız görüşüne alındı ve 62.5 ay süreyle tutuldu. 141 ve 142 ye muhalefeten yapıldık berast et-tik.

Berast ederme, bu kez yeni sendikalarla yapıldık. Cam işçileri 10 binlik bir işçiler, 80 binlik çimento ve toprak işçileri birleştirilirdi. Yüzde 10 barajı yu-rütünden büyük bir örgütlenme soru-nunda karşı karşıya kaldık. 1984 in-

tinatilerle bu sorunu da aştık. 1984'de 4800 olan üye sayımız 1984 yılında 10.800'e ulaştı. 1985'te ilk kez YHK'ya bir toplu sözleşme yapıldık ama, bu kez de yetkilere-miz geçtik.

Sendikamızın yakın tarihi bili-yoruzmuş. Sendikamız seçilmiş ama sektörde demokratik sendikal an-layış temelinde mücadele yürütüyor. 1980'ye göre bugün cam işçisinin bir-liğini sağlanmış durumdayız. Daha örgütlüydük."

Hakan Basri Babalı ile daha son-ra 10. Genel Kurul üzerine söyle-ttik: Herşeye rağmen bu genel kurul-

— **Sürpriz bir gelişmeye aday olmadığımızı açıkladık. Bunun ne-dentlerini ağır muamele?**

— Sendikamız, bizlerin görevi geldiği 1979 yılında bu yana, gerek-iyiverenler, gerekse hükümetlerin eylemleri saldırlara maruz kaldı. 12 Eylül yönetimi, 82 Anayasası ve ardından çıkarılan sendikal yasalar işçilere, sendikalara ve sendikacı-lara ağır muameleler getiriyordu. Bu engellemelerden bir tanesi de bize uygulanmış on yıllık fiili işçilik ko-nuşuldu. On yıllık işçilik sorunu 1981 ve 1986 genel kurullarında kar-nımıza çıkmadı, yöneticiliklerimiz

dik, genel kurulun iptali ya da kay-ym güdüme gelebilirdi. Teşkilatı bu riske sokmamak için aday olma-mayı uygun gördük.

Burada söz konusu olan iki kisi-nin seçilip seçilmemesi değil. Or-da 206 delegenin seçme hakkı bi-zilerle seçilme hakkı elimizden alın-mış, oylan ayrı budur. Top-kileri bu anti demokratik yana yö-neltmek lazım. Delege arkadaşlar bu anti demokratik uygulamayı pro-temiz ediyorlar. Bütün olumsuz-luklara rağmen genel kurul niteliğ-iyle. Seçilen arkadaşlar sendikamız en az bizim kadar temsil edecek ni-

etmiştir. 206 seçilmiş delegenin, iş-çi temsilcisinin bu olayı bir kimsin-den almamıştır. Bu seyre bir kere da-ha göstermiştir, ki demokrasîye ge-çiş lafları bir demagogiye ibarettir. 1982 Anayasası demokratik bir re-jimin öndekini en önemli engeldir. Eski genel başkanımız **Hakan Basri Babalı** ve eski Genel Başkanvekili **İbrahim Eren** 'in seçme ve seçil-me hakları elimizden alınmıştır. Özal hükümetinin bu tavırları bir alanda protesto ediyoruz. Özal hü-kümetini seçer edeceğiz, bu tavır hükümetini yarama kır kalmayacak-tır.

Bu arkadaşlarımızı yöneten val-darı tüm cam işçisine, işçilere yönel-tmiş bir saldırıdır. 12 Eylül'in göl-gesi, baskıcı otoriter rejimin gölge-si genel kurulumuzu yansıtmıştır. Si-villemezin altında sivili götürüm-lü otoriter rejimi kurulumuzmak demek olduğu bir kez daha ortaya çı-kmıştır. Bugün Kristal-İş genel ku-rulunda işçinin iradesine ipotek ko-yunlar, delegenin iradesine ipotek koyunlar, hiç seçilmiş dün meclisi kapatanlardır. DİSK'i kapatlarındır, hakkı hukuku hiçe sayanlardır. Bugün **Hakan Basri Babalı** ya ve **İbrahim Eren** 'in aday olmaması di-yerler, dön DİSK yöneticilerine ilan isteyebiliriz. 1 Mayıs'ı kutsal buluyun-lar. Bugün Kristal-İş delegen-iradesine hiçe sayılıyor. Bugün 26 Mart'ı anıyır iradesini hiçe sayanlardır. Bunları tanıyıyor. Ümler demokrasinin öndekini engelledi."

Necati Altunkaynak bundan son-rakı baskıcı demokrasîye karşı: "12 Eylül'e karşı bir saldırdır. Nisan saldırdı-na rağmen cam işçisi 10. genel ku-rulunda güçlenerek çıkmıştır. Sendi-kamızın mücadelesi doğrultusunda birleştik. Arkadaşlarımız bu süreçte onurlu marş "demokratik sendi-kacı" anlayış sürecektir. "Sendikal birlik ve sendikal demokrasî" yarınma olmasa devam edecektir. Sendikamız şimdiye kadar birçok sorunu aştı. Bundan sonra da cam işçisinin birliğin belireceği olacaktır. Bir gücümüzü işçi sınıfının önle-men gelen gücünün aytörler, öta-rın gücünü ise sadece yasaları yarı-yıyor. Ama unutmamamız şartları ellerinde tutularak yasaları yapılan-dan daha güçlüdür.

Sendikamızın anaotirliğinde sen-dikal demokrasinin daha da geliştiri-mesi ve sendikal yapımızın güçlen-dirmesini için bir dizi değişiklik yapıldı. Halen pratikte uygulanamayan bir dizi kurum (temsilci seçimi, iş-çilerin anayasa seçime iştirakine, işyeri komiteleri) tüzak hukma ba-rine getirildi. Özellikle işyeri birim-lerinin, komitelerinin oluşturulma-sı sendikamız ve cam işçisinin mü-dacelerinin güçlendiricidir. [1]

Babalı: "Çekimler bir tarafa bırakarak ortak davranılabilseydi bu saldırı büyük ölçüde göğüslenbilirdi. Fiili bir durum yaratılabilirdi."

Babalı

Eren

Altunkaynak

Eren: "Seçim kurulu aday listesini açınca anılamayacağınızı söylüyor, biz buna rağmen aday olsaydık genel kurulun iptali ya da kayıym güdüme gelebilirdi."

da fiili bir durum yaratılıp yaratıl-mayacağını denedik. Zaafın rak-amen ortak tavırla hareket edildiyse, hükümetin bu engeli aşılabileirdi mi?

"Çekimler bir tarafa bırakıl-arak, başkanlar kurulu ve delegasyon 5 kişilik bir listede mutabık kalasay-dı, bu saldırı büyük ölçüde göğüs-lenbilirdi. Hükümet bu saldırıyı sendikamızın karşı çıktığı bir an-kollayarak gerçekleştirdi. En iyi tepki orada genel kurulun iradesi olu-rdu. Bu genel kurul yüzlerce delege-rati, kamyonunun, delegelerin göl-gesi önünde gerçekleştirildi. Ben bütün değerlendirmeleri onlara bırakıyo-rum. Bu genel kurula girenlerin bir ikilili vardı, ama genel kurulda da çökme yoktu. Hükümet uncu-ğuna bakmaz. Kristal-İş genel ku-rulundan bir bütün olarak çıkmıştır. Nobet devralan arkadaşlar Kristal-İş'i daha da ilerletti, götürdüklerdi. Onlara basmış dilyorum ve destek olacağımı özellikle vurguluyordum."

İbrahim Eren de 1979'dan bu ya-na **Hakan Basri Babalı** ile birlikte Kristal-İş Sendikası Genel Meclisi yöneticisi. **İbrahim Eren** 'in genel başkanına adaylığını koştu konusuy-du. Eren sorularımıza şöyle yanıtladı:

— **On anda fiili bir durum ya-ratılmak istiyorsa birinden aday olma-sı çok konusu olamaz mıydı? İhtiya-ziyle bir davanın yapılması? Ya da iş-çilerin birleşmesiyle bu sorunu çöze-bilir miydik?**

— Bu konuda yorum yapma-ya olukça geç. Bizim o günkü itizlemi-miz şuydu: Seçim kurulu verilecek listeyle onılamayacağımızı söyle-ydik. Biz buna rağmen ısrarla ola-yı-

teliklere sahip arkadaşlar. Kristal-İş'in cam işçiler kurulu daha iyi bir konuma geldiği söylenmiştir. Son-kamın geriye gittiğini hiç kimsin düşünmemiş. Hiç kimsin Kristal-İş'i geriye götürmeyecektir. Hükümet dahil... Üyesinden temsilsine, yu-be yöneticisine kadar, tara arkadaş-ları yeni yönetime destek olmaları çağrısında bulunuyoruz. Bizler de on yıl öncesinde yaptığımız Kristal-İş sendikamıza bundan sonra da bir nefer olarak hizmet edeceğiz.

— **Onun olarak Eren'in işçi Ge-nel Sekreteri ve yeni Genel Başkanı Necati Altunkaynak'ın görüşleri.**

Birlik belireceği olacaktır

Necati Altunkaynak işi tepkisini şöyle dile getirdi: "Generallerin cumhurbaşkanı, MESS başkanları'nın başbakan, braderlerin bakan olduğu bir ülkede, işçilerin iradesine zorla vuruluyor, işçiler sendikacı olamıyorlar!"

Altunkaynak 10. Genel Kurul'u ve hükümetin saldırısına da şöyle de-ğerişendirdi: "12 Eylül'ün sürdürücü ve onun ürünü olan Özal ahlaklı hü-kümeti genel kurulumuzu müdahale

Kristal-İş 10.Genel Kurulu yapıldı

12 EYLÜL ORADAYDI

Kristal-İş Genel Kurulu'ndan çıkarılacak en önemli ders: İş çekişmeleri, sendikal bölünmüşlüğü sadece ve sadece işverenlerin ve hükümetin işine yaradıdır.

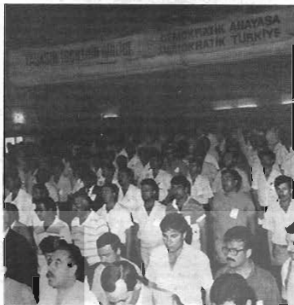
■ Hasan Candemir

Kristal-İş Sendikası'nın 10. Genel Kurulu 1982 Anayasasının ve 12 Eylül'ün gölgesinde yapıldı. Sendikamız on yıllık Genel Başkan Hasan Basri Babalı ve yrine on yıllık genel başkan vekili İbrahim Eren İstanbul Valiliğinin seçim kuruluına verdiği, adeta bir talimatnamesi andırın yazılıya, aday olmadılar. Daha doğrusu sendikayı herhangi bir risk altına sokmamak için aday olmadıklarını açıkladılar. Bu engellemeye bir kez daha Özal hükümetinin "demokratikleşme-sivilleşme" laflarının demagojiden ibaret olduğunu gösterdi.

Kristal-İş, cimento-cam-toprak işkolunda kurulu, Türk-İş üyesi ve 14 bin üyeli bir sendika. Cam sektörünün tümünde örgütlü olan Kristal-İş bu sektörde bir işveren tekelii olan Şişe-Cam grubu karşısında neydesey bir sendikal tekel durumunda. Cam işçisinin yüzde 95'ini çatısı altında toplamış durumda. Kristal-İş demokratik kamusalarda "1966 Pasajı grevi", "1971 Babababagrevi", "1980 Hürkam-İş, Kristal-İş eylem birliği" ve ardından çıkan grev, "11 yıl sözleşme" kampanyası gibi mücadele gelenekleriyle tanınan bir sendika. 1979 yılında uzun yıllar yürütülen bir mücadele sonucu demokratik sendikacılık anlayışı Kristal-İş'in yönetiminde egemen kılındı. Türkiye sendikal hareketinde adı sıkça geçen sendikalar.

Kristal-İş 10. Otagan Genel Kurulu 21-23 Temmuz 1989 günlerinde İstanbul'da toplandı. Ancak olağanüstü dönemin uygulamalarına sahne oldu Kristal-İş Genel Kurulu. Genel Kurulun açılışından hemen ardından Valilik sendikalar masası kanallarıyla seçim kuruluına Hasan Basri Babalı ve İbrahim Eren'in aday olmaları halinde "gerekli yasa işlemleri yapmasını arz ediyordu". Görevi seçimin adil ve dürüst yapılmasını bir bakıma "polis" müdahale ediyor. Bu yazı üzerine seçim kurulu Babalı ve Eren'in adaylıklarını onaylamayacağına ve mazbata veremeyeceğini bildiriyordu. 1982 Anayasasının on yıl fiili işçilik kopuğu ilk kurbanlarını alıyordu. Üstelik Yargıtay'ın bu konuda çelişik iki kararı da vardı.

Hükümetin açık bir tercih kullandığı ve husumet gördüğü ortada yerdirdi. On yıllık sendikacı deneyimi olan, sınıf mücadelesi deneyimi olan ilk sendikacı saf dışı bırakılıyordu. 12 Eylülcüler bu hükümleri koyarak önce sendikacılarda "deneyimli" olma kriterini aradıklarını söylüyorlardı. Oysa yansın

Kristal-İş 10. Genel Kurulu, sendika için bütüncül güçlendirecek kararlar aldı.

amacı apaçık ortadaydı: Tasfiyecilik.

10 yıllık fiili işçilik kopuğu sadece aday olanların değil, delegelerin de üyelerine de en önemli hakkını ortadan kaldırıyor. 12 Eylülcüler işçileri küçük görüyorlardı, onların ifadelerine hiç sayıyorlardı. Ancak bu engellemeye Kristal-İş genel kurulunda büyük tepki yarattı. Hasan Basri Babalı ve İbrahim Eren'in veda konuşmaları sık sık "Hükümet itifa", "Demokratik Türkiye" ve "Kahrolun faşizm" sloganlarıyla kesildi.

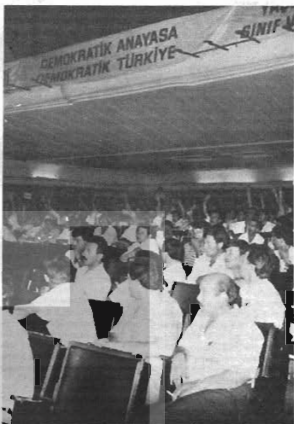
Kristal-İş Genel Kurulu'nda hükümetin işçi düşmanı yazılı bir lıkte, bir başka çarpıcı gerekçe de bir kez daha ortaya çıktı: Sendikal mücadele başarılarının, güçlenmesinin birlikteliğiyle sendikal birliktir. Kristal-İş 10. Genel Kurulu birlikteliğinden büyük bir zaafı görmüştü. 1979'dan bu yana ilk kez genel kurulda genel başkanın konuşmada bir "biflaf"ı gördük. Mevcut yönetim içinde iki genel başkan aday, sözkonusuydu. Kristal-İş'e aylardır gündemin birinci maddesini yanlış bir biçimde bu sorun işgal ediyor. Cam altes bir dizi sendikal sorununa yeterince eğilime mümkün değildi. Hükümet de bu sorunları kolluyordu. Bu zaf hükümetin de işine geldi. Kristal-İş Genel Kurulu'nun birlikteliğiyle hükümetin bu saldırıya kalkışması oldukça zorlu. Öte yandan son gün bile bu saldırı gözetilmedi. Ayırıklar giderilip ya da eritilip ortada davarlanıyordu, seçim mücadelesi demokratik mücadelesine çevirile-

di, hükümetin bu engeli aşılabildi, her şey rağmen fiilen taviz alınabiliyordu. Bu tür antidemokratik engelleri aşmanın yolu açılmıyordu, örnek olunurdu. Ancak fiili durum yaratmanın ötesindeki engel Kristal-İş'te yaşanan biflafın kendisiydi.

Kristal-İş Genel Kurulu'ndan çıkarılacak en önemli ders: İş çekişmelerinin, sendikal bölünmüşlüğü sadece ve sadece işverenlerin ve hükümetin işine yaradıdır. Sendikal birlikteliğin taktik ya da değişken bir politika değil başarı için olmazsa olmaz bir politika. Sendikal demokrasi, eylem ve özeleğiri sendikaları işveren ve hükümet karşısında yazılı düşünen değil onları güçlendiren bir manevra olmalıdır. Kristal-İş Genel Kurulu'nda hükümetin antidemokratik saldırılarını geri çevirmek konusunda, demokratik mücadelesi açısından önemli bir fırsat kaçırılmıştı.

Bir kez daha bitmeden uzamadan, şunu vurgulayalım: Genel Kurullar bir seçim, bir sandık platformu olmaktan çıkarılmaz, bir demokrasi mücadelesi alanına, demokratik birlikteliği ve sendikal birlikteliği alanına dönüştürülmelidir.

Özellikle günlerde birçok sendikamız genel kurulu yapacak, hükümet sendikalarla karşı, demokratik sendikacılığın gelişimine katkı yeni yem komplolar ve engeller ortaya koyacaktır. Demokratik güçleri birleştirilebildiği müddet, hükümet, otoriter rejime mücadeleyi daha alırlarsa başarıları olacaktır. [1]

On yıllık fiili işçilik konusunda iki çelişik Yargıtay kararı

YARGITAYIN RİVAYETİ MUHTELİF

Kristal-İş Sendikası Genel Başkanı Hasan Basri Babalı ve Genel Başkanvekili İbrahim Eren'in adaylıkları Çalışma Bakanlığı'na açtığı davanın Yargıtay tarafından kesinleştirilmesi üzerine engellendi.

Bu konuda Yargıtay'ın verdiği kararlar ise birbirini tutmuyor: Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, 27 Ekim 1986 tarihinde 1986/6-74 esas, 1986/779 sayılı kararında Hukuk Genel Başkanı Necati Çelikk'in davada Sendikalar Yasası'nın geçici 4. maddesinin 2. fıkrasının yürürlüğe girdiği tarihte sendikacı olanların statüsüne bakılmayacağı kararını veriyor ve 10 yıllık fiili işçilik koşulunun aranmayacağına belirtiyordu.

Yargıtay 9. Hukuk Dairesi ise Babalı ve Eren ile ilgili olarak 11 Eylül 1989 tarihinde verdiği kararda, durumlarının yasaya aykırı olduğunu ve 10 yıllık fiili işçilik koşuluna yormadıkları için görevden alınmalarına karar veriyordu. Oysa hem Babalı hem de Eren yasa yürürlüğe girdiği tarihte aktif sendikacıydı. Tek kusurları yasanın yürürlüğe girdiği tarihte 4 kez değil de 3 kez seçilmiş olmalarıydı.

Hakkın olan ile hiçbir ilişkisi olmayan 4 kez ya da 3 kez seçilmiş olmak gibi birincisi bir gerekçeyle Yargıtay tabanı tabanı 21 iki karar veriyordu. [2]

MESUT VURAL'I KAYBETTİK

■ A. A. İZLEY

İyi bir partili, iyi bir evlat, iyi bir eşi ve baba, iyi bir arkadaş, güzel bir insan: Mesut Vural'ı kaybettik.

Mesut kimdi diye sorarsanız dönüp baktığımızda bunları söyleyebiliriz. Tabii bir de mücadele dolu bir yaşam. 1956'da doğmuştu. 1970-71 yıllarında Ankara Atatürk Lisesi'nde okurken Devrimci Liseler hareketi içindeydi. 1974'te İleri-İleri Üniversitesi gençlik hareketinin toparlanmasında yer almıştı. İhtimallarla birlikte gözaltılar, tutuklanmalar başlamıştı.

1974'te Eylül ayında Ankara Marmak Askeri Tutsukları. 1975 Mayıs'ta Ankara Merkez Cezaevi. 1976'da aynı yer. 1981'de Ankara Marmak Askeri Tutsukları.

Mücadelesine partili olarak başlamıştı. 1975-76 arasında TIP Ankara örgütünde çalışmıştı. 76-77 arasında TIP Kayseri II Örgütü sekreteriydi. 1978'de 60 arkadaşla birlikte Genç Öncü kuruluşuna geçişle birlikte, Genç Öncü'deki son görevi genel sekreterlikti.

12 Eylül sonrası üyesi olduğu TIP'in çalışmalarını sürdürme dolayısıyla gözaltına alındı. İşkenceden geçti, tutuklandı. 31 Aralık 1981'de serbest bırakılmışken, yalıtıp akşam TV'de "teşhir edildi".

1980 öncesi başlatılan ve 12 Eylül'den genişletilen Genç Öncü davasında yargılandı. 40 yıla başlayan ve

Mesut işkencede, görev başında, tazyikle, her zamanki sakin ve kararlı tutumuyla. Bu kez de Genel Başkanı Boren'ın sırtından.

8 yıl cezaevi hain davasında, en sonunda Yargıtay Dairesi Kurulu kararlarıyla beraat etti.

Bu sırada öğrenciliğini sürdürmeye çalışıyordu. Okulunu bitirip avukat olduğunda aldıkları ilk ve son davası Kulu-Sargın davası oldu.

Mesut denizliğinde bunlar gelir aklı. Tabii kendini öne çıkarmayan

çabuklan kılıpğı, sorulan keskinleş-tirmek yerine yumuşaklara çözüme alanlardı, sakinlik, en olumsuz koşullarda bile koruduğu ıslahatlığı gelirdi.

Genç Öncü örgütlenmesinde, istendiği Anadolu bölgesini dolayp geldikten sonra, sakin sakin haritaya işleyip, Genç Öncü davasından

gıyhatı tutuklanıp sakin sakin final savlatılma girişim, gözaltıdan önce işkencele karşı sakin ve kararlı tutum, canları gözdele. Capcanlı, Östetik bu capcanlı durumunu, kısa sürede yakalandığı kansere karşı verdiği savaşımındaki sakinliği daha bir tamamlar. Mesut arkadaşımız, kardeşimizdir, arsız kışkırtı yapayın. □

BİR NİMET ARZIK GELİP GEÇTİ

■ Jülide Gültaz

Dedim ki bu yazı bir kalem, bu yazı bir el, bu yazı bir düşünce. Fikrim gibi olup geçti bir insan. Ve öldüğüne geçti bir renk da bu oldu.

60 Küsur yaşla 41 Kızıl, sünneler dolusu yazı, iki eş, üç çocuk, iki torun, dört yavru, bir her kesimden en güzel dostlar, en çetin düşmanlar öldüğümden her köşe harcı olma-ya geçti. Her insan gibi o da acılar yaşadı. Her insan gibi en yoğunlu-ğunda Polonya'da ofisy nezdinde

Polonya'da geçen çocukluğu ve genç kurtuluş görevi döneminde, genç bir yüngül iddianınca her acıların baş-ğusmak. Altesinden 23 üyeli İkinci Dünya Savaşında yitirmek... Sandır-ırmeyen bir evlilikten sonraki mutlu bir evliliği, 1959'daki Londra uzak kazağında notkulanmak... Noktalanmakla kalmıştı, eşi Şenol Arzik'in ölümünden sonra da bu-ğusma kendisiyle birlikte... İki çocukla yaşamı boyunca daha bir zorla dalmış... Yemeyenmiş gibi, ağabey Taha Çarım'ın bir Ermeni karıymış-lığı yitirmek. Ve tüm bunlardan yil-mamak, yakınmak, zırmışlığı hep derinlik kalmak. Fakırlıkla larm karışma. Kale burcu dikilmek, co-şarlı sonuna kadar uğramak...

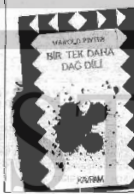
Külemizi bir olan gibi kullandı Nimet Arzik hahızlıklarına, işkence-yi, başkaya karşı. Her sırada devim bir oğul gibi. On yolda bir de-mokratizminin kusuruna gıttatların en sıkışık dönemlerinde bile. Başkalarını, karıymışlığı en pençe dindarlık bazı yöneticilere, o de-nemlerde söyledikleri bazı sözleri anımsayınca bir tahaf olmanın mümkün değil. Kibiri imzalayıp yolladığı çok yüksek evrakın sa-birinden tazyikle alınmış geçici bir kopyasını, bugün bile okumak...

— Kitahonda yararılancağınca hususları vardı, onları için yollamış-ın. Anasız eline geçireceği hahız-rip bir neykar bile olmadı. — Efeendim, bu işlerle meşgul ol-mak gereklerken imhali emeldiriz. — At kışkırtıcı göre kışır, bunu hiç unutmayın beyefendi. Kendisinin de söylediği gibi "TEK AT TEK MİZRAK" yazdık Nimet Arzik. Mücadelesini tek ha-

sak, bir beğeni gibi sürdürdü. Yaşamıştı son kışkırtıcılarına karşı mıcavını başında tamamladı. Göz ve yığın sızdı. Olumsuz kapın-đı bekleyici de öyle oldu. Yalnız ca iki kişi. Acele ve zafırlığına yo-ğun...

Niçaren gıttı inşaatı Nimet Arzik. Ölümlünde de gıttı. Kendisini sevgiyle, saygıyla anımsayacağın her zaman. □

KAVRAM YAYINLARI

İşkence bir insanlık suçudur... Kimse, anadın konuşulmasını yasaklamayın...

İşte HAROLD PINTER'in son iki oyununun anatomileri...

Yarın dergisi, Mesut Vural'ın 1988 Mart ayında bir konuşma yapmış. 1980 öncesi gençlik örgütlerinin yöneticileriyle yapılan konuşmalar arasında yayınlanan bu söyleşide Mesut'un sözleri şöyleydi:

"1974'te aynı görüşü paylaştığımız gençlik grubumuz Ankara ve İstanbul'da öğrenci gençlik içinde ağırlıklardan birisi durumundaydı. 1975-76'dan sonra solda ağırlık kazandı savışım, ötesi bulunduğumuz TİP'i de okuyorduk. Bizler de doğru ya da yanlış, ancak bugün de gurur duyduğumuz biçimde bütün dikliğini ve çalışmalarını par-tizimisi güçlendirmeye yönelikti."

"19 Mart 1978'de Genç Öncü'yi kurduk. Ve örgütümüz gücüne, mücadelesine gençlik hareketinin önemli bileşenlerinden birisi olma-yı haketti."

"Geride geçen bakımımızda de-mokratik öğrenci hareketinin geliş-mesini engelleyen birçok sorunda genel havaya hakim olan belirsizliklerin hatta yanlışların bile de ha-kim olduğunu görüyoruz. Örneğin demokratik öğrenci hareketinin tek bir demokratik, kendiliğinden ka-palında gelişmesi sorunu üzerinde bizler de durmдық. Yine olumlu bazı işlemlere karşın soldaki rekabetçi işlemler biçiminde karşı yerleri mücadeleyi vermedik."

"Ancak temel ezeltimizin bir kuşum ve stürs işlemleri geliştiril-meye başlandı. Bu gün görüşlerimize 1984'den sonra yayınlanan de-termine-leri görüyoruz. Bu yönüyle de Genç Öncü demokratik öğrenci, gençlik hareketinde bir takım eğilim-lerle birliktir yol açan bir etki yarat-mıştır. Bu da bizim için övünç kay-nağıdır."

"Bugün olduğu gibi, 1974'ten sonra da demokratik hareketleri canlatmaya her eğilimi canlandırma ve güç verdir. Bu gelişmeyi sürdürmek gerekirken, adeta bir paylaşım sa-ğama girmenin nedeni yoktu. Bugün de sorun muhtemelen bir 'paylaşım savışını' eğilimi olmaktadır. Bu birçok görüşümüzden sonucu olacaktır. En önemlisi bu eğilimin karşı verer da-mağlar karıyacak, sular çekilecek-tir. Yani, ortada fedakarlıklar ge-tirilecek birleşik hareket yoktur. Tam tersine, birleşik hareketin geliş-mesi her eğilime yüz alanlar ve güçler sağlayacaktır."

"Tarile kendin haklılığını kanıtlam-ak kuşuysa yaklaşılmaz. Bu ne-denle geçmiş çözümlerden bağı-bundumuz çözümleri ne kadar bir-likli, diğer çözümleri de bize rağmen ne kadar boluca olduklarını kanıtlamaya çalışmanın yanlış ve zarar-lı olduğunu düşünüyorduk."

"Sol güçler arasındaki ilişkiler sorununun doğru yaklaşımını bir gelişimimiz yok. Sorun bunu düzel-tilemez. Bu da solda aynı yöne yürüten ve ortak düşmanı sahip güçlerin aralarında ilişkilerde dostluğu, dayanışmayı, güven ve sevgi en çoklarına sahip olma bi-rincini haklı olarak en çaba gö-stermeyi gerektiriyor."

NÜŞEHED ve Alındag Belediyesi'nin İşbirliğiyle, "Barışa Katkı Konferansı" düzenlendi

BAŞKENTTE

"HIROŞİMA VE NAGAZAKİ GÜNLERİ"

Admiral (Ankara) Japonya'nın Hiroşima ve Nagazaki kentlerine 1945'te atom bombası atılmasının 44. yıldönümü dolayısıyla, Ankara'da 5-9 Ağustos günleri arasında çok yönlü "barış etkinlikleri" düzenlendi. Kına adı NÜŞEHED olan Nükleer Savaya Önemli İhtimaller Derneği ile Alındag Belediyesi'nin ortaklaşa düzenledikleri etkinlikler içinde, panzehir konferansı, uçuşta bir boyanmış konferans, ka-

rikatür sergisinden slayt ve video bant gösterimine kadar çok çeşitli programlar yer aldı. Bu arada, Aydınlık'ta semtimize yeni açılan bir parkta da "Hesat Esat İpek" adı verildi.

Alındag Belediyesi ile NÜŞEHED'in 5 Ağustos günü, "Barışa Katkı Konferansı" genel adıyla kamuoyuna açıklandıkları etkinlikler, iki kuruluştan birinin başlığı "Barış Toplantısı"yla başladı. Alındag Belediyesi Başkanı Ali Rıza Koç

ve NÜŞEHED Genel Başkanı Prof. Dr. Leziz Onaran imzasıyla yapılan ortak açılışta, "Günümüzde barış olgusunun, saygın kavruğu olmasının yanı sıra, aynı zamanda demokrasinin, toplumsal ve ekonomik gelişiminin, refahın artırılmasının ve haksız paylaşımların da önüne geçilmesinde bir rolü olduğu" vurgulandı.

"Barışa Katkı Konferansı"nın ikinci günü, Alındag Belediyesi'nin

Ulus'taki Kültür Merkezi'nde "Barış ve Sağlık" konulu bir karikatür ve fotoğraf sergisi açıldı. "Hiroşima ve Nagazaki Konferansı" adını taşıyan video bant gösteriminden sonra, aynı yerde Alındag Belediyesi'nce bir kokteyl verildi.

"Hiroşima Günü"

Konferansın 6 Ağustos'a rastlayan ikinci günü, "Hiroşima Günü"

olarak düzenlendi. Program gereğince Alındag Belediye Başkanı Ali Rıza Koç, Belediye Başkan Yardımcısı Hüsnü Vural ve NÜŞEHED Genel Sekreteri Dr. Feriyye Vavaz, 44 yıl önce Japonya'da yaşanan felaketi yönü açtığı günün üzerinde durarak, "Kitleleri karım aralarında aradığımız bir dünyamızın dışı olmaksızın kurulumla gerçekleştirebiliriz" vurgulandı. Konuşmacılar, kalıcı ve sürekli bir barışa, emekçilerin yararına odaklanmaya da belirttiler.

Dr. Derman Bortok'un sunduğu "Hiroşima ve Nagazaki'den Günümüze" adlı slayt gösteriminden sonra, "Günümüz Gelişmelerinde Hiroşima Barış, Silahsızlanma ve Demokrasi" paneline geçildi. Silahlıların yarımını dünyayı toprakları bir yuma götürebilecek noktaya birleştiren konuşmacılar, "barışın başka seçenek olmadığı" vurgulandı.

Panelden sonra Ankara Kalesi'nin yamaçlarında, "Gökler savaş aracıyla değil uçurtma ve balonlarla olsun" belgesi altında bir "Uçurtma Bayramı" düzenlendi.

Kadıköy'de her gün şenlik var

ÖNCE İNSAN

19 Temmuz'da başlayan Kadıköy Belediyesi'nce "Önce İnsan-1" Şenliği 1 Eylül'e kadar sürecek. Şenlik kapsamında etkinlikler Fenerbahçe Burnu'nda düzenleniyor.

Ölkemizin kimi yörelerinde yaz, şenlikler, festivallerle yaşıyor. İstanbul şenlik ve festivallerin en yoğun olarak yapıldığı illerimizden birisi. Bugüne kadar İstanbul'da "Sile Bezi Festivali", "Kartal Belediyesi'nce düzenlenen "Üstünlüğü & Karışık Şenliği" ve Kadıköy Belediyesi'nce düzenlenen "Önce İnsan-1" adlı etkinlikler yapıyor. Çoğunlukla belediyelerin düzenlediği bu etkinliklere, surlarımızda olmaları olduğuna yer ayırmaya çalışacağız. Bu sayımızda Kadıköy'de 45 gün sürecek olan "Önce İnsan Şenliği 1" e yer veriyoruz.

Fenerbahçe Burnu'nda açılan oluşum. Genellikle çevreleri ağaçlarla, bitkilerle süslenmiş ve yolların kenarlarına kurulan bu şenlikler, her yılın en güzel zamanlarından biridir. Kadıköy Belediyesi'nin düzenlediği "Önce İnsan-1" adlı etkinlikler yapıyor. Çoğunlukla belediyelerin düzenlediği bu etkinliklere, surlarımızda olmaları olduğuna yer ayırmaya çalışacağız. Bu sayımızda Kadıköy'de 45 gün sürecek olan "Önce İnsan Şenliği 1" e yer veriyoruz.

Fenerbahçe Burnu'nda açılan oluşum. Genellikle çevreleri ağaçlarla, bitkilerle süslenmiş ve yolların kenarlarına kurulan bu şenlikler, her yılın en güzel zamanlarından biridir. Kadıköy Belediyesi'nin düzenlediği "Önce İnsan-1" adlı etkinlikler yapıyor. Çoğunlukla belediyelerin düzenlediği bu etkinliklere, surlarımızda olmaları olduğuna yer ayırmaya çalışacağız. Bu sayımızda Kadıköy'de 45 gün sürecek olan "Önce İnsan Şenliği 1" e yer veriyoruz.

Yeni yılın başlarında yaz, şenlikler, festivallerle yaşıyor. İstanbul şenlik ve festivallerin en yoğun olarak yapıldığı illerimizden birisi. Bugüne kadar İstanbul'da "Sile Bezi Festivali", "Kartal Belediyesi'nce düzenlenen "Üstünlüğü & Karışık Şenliği" ve Kadıköy Belediyesi'nce düzenlenen "Önce İnsan-1" adlı etkinlikler yapıyor. Çoğunlukla belediyelerin düzenlediği bu etkinliklere, surlarımızda olmaları olduğuna yer ayırmaya çalışacağız. Bu sayımızda Kadıköy'de 45 gün sürecek olan "Önce İnsan Şenliği 1" e yer veriyoruz.

Günay Yılmaz "Barışta Barış"ı sergilemeye çalışıyor.

yapıyor.

Sat 20.30, dev baharlarındaki müzik şenlikleri geliyor. Ama, bir türlü şenlik yapılmıyor. Şenlikler beklemesi için yarım saat fazladan beklemesi gerekiyor. Nihayet saat 21.00'de program başlıyor. Ama yine, her şey kırılgan. Ağır bir yerden, ama bir rock topluluğundan sonra Güneş Yılmaz isimli sanatçı "Barışta Barış"ı Mektupları'na. Çünkü sahneye Nâzım'ın ileri yerine amareti bir rock topluluğu çıkıyor. Çoventide izleyicilerin hayal kırıklığına paylaşılmadığı söyleyebiliriz. Zaten her gece böyle oluyor. İki hafta içinde etkinlikten önce "gececin fındık tili" denilen bir anı program yapıyor. Genişden oluşan amatör izleyici, tüm cabasına rağmen izleyicileri coşturmayı başarmıyor. Bu arada izleyiciler, topluluğun solisti arasında su ilginç diyalog geçiren "Siz ne biçim gençsiniz, neden

daan emiyorsunuz? İzleyiciler arasında bir ses yansıyor:

"- Bir senin gibi yan gelip yatmayı, ayaklarını kadar çalıyorlar."

"Gece solist çoklu teslim olacak dinlen diyor. Sonunda bir grup genelde, çıkıyor. Beşeriyet."

Amareti rock topluluğundan sonra Güneş Yılmaz isimli sanatçı "Barışta Barış"ı Mektupları'na. Çünkü sahneye Nâzım'ın ileri yerine amareti bir rock topluluğu çıkıyor. Çoventide izleyicilerin hayal kırıklığına paylaşılmadığı söyleyebiliriz. Zaten her gece böyle oluyor. İki hafta içinde etkinlikten önce "gececin fındık tili" denilen bir anı program yapıyor. Genişden oluşan amatör izleyici, tüm cabasına rağmen izleyicileri coşturmayı başarmıyor. Bu arada izleyiciler, topluluğun solisti arasında su ilginç diyalog geçiren "Siz ne biçim gençsiniz, neden

Kuturta bakmayın, daha fazla

deyam edemeyeceğini" diyor ve ayırtıyor sahneye.

Ama garip, izleyiciler ne olduysa sanki farkında değil. Alkışlar lazanayla yeniden çalıyorlar. Sanatçı yerine Şenlik düzenleyicisi Kadıköy Belediye Başkan Yardımcısı Kamal Kalyoncu geliyor sahneye ve konuşuyor.

Sayın Kadıköylülere, Nâzım Hikmet'i dinlemek isteyenler her zaman çekip gitsinler, tekrar ediyoruz, oyunu izlemek istemeyenler hemen kalksın.

İzleyiciler suskun suskun dinliyor, kimse kalkıp gitmiyor. Güneş Yılmaz'dan yeniden sahneye geliyor.

"Akdadlar, lütfen biraz daha sesiz olun", diyerek oyuna bataan başlıyor. Gerçekten de on dakika kadar izleyiciler arasında sessizlik hüküm sürüyor. Ama biraz sonra konuşmaları yeniden başlıyor. Bunun üzerine Güneş Yılmaz oyunu yine daha keserek, Nâzım'ın "Akpış gışın kadıköylü" sözleriyle başlıyor.

"Kahkahın çözü acıya demeyi de değil varıyor ama. Kahkahın çözü senin camı şirini" diyor. İzleyiciler bittir tüh şirini okuduktan sonra:

"- Söz arı bir şiir, bir oyuna bu kadar biter ediliyor, izleyicilerin alkışları sahneye aynılıyor.

Şenlik dağılırken izleyicilerin her konuştuklarına dikkat ediyoruz. İnsanları oyundan aldıklarıları söylüyorlar. Herkes kim dinledi ise bunu diye diyorlar. Ben de kendi kendime soruyorum, acaba kabahatin çözü izleyicilerde mi, doğru bir seçin yapışın şenlik düzenleyicilerinde mi?

Yine konuşmaları, yarı ve daha sonraki gecelerin programı tartışılıyor.

Yarı yine gelelim, sözçükleri sıkça yitiliyor. □

Hasan Esat İpek parkı

"Barışa Katkı Konferansı"nın üçüncü günü, bir süre önce yitirdiğimiz değerli devlet adamı ve diplomat Hasan Esat İpek'in anısına adlandırıldı. Alındag Belediyesi'nce Aydınlık'ta sergilenen parka, "Hasan Esat İpek" adı verildi. Semt halkının büyük bir ilgi gösterdiği Hasan Esat İpek Park'ın açılışına yaklaşık 3 bin kişi katıldı.

Aynı gün, İstanbul'dan gelen Prof. Dr. Tolga Varman, "Nükleer Silahlıların, Türkiye, Dünya ve İnsanlık" konulu konferans verdi. Konuşun sayı uzmanlarından olan Tolga Varman'ın konferansı ilgiyle izlendi.

"Sevgi Günü" olarak sınıflan 8 Ağustos'ta ise Ankara Ankarı Belediyesi Başkanı Mehmet Karayalın, Alındag Kültür Merkezi'ni hınca hınca doldurarak büyük bir kalabalıkla, "Silahsızlanma, Harcamaları ve Kentleşme Sorunları" konulu bir konferans verdi. "Aynı konuşum silahlılarınca yapıldığı harcamaları, 1987 yılında iki kez 1 trilyon doları summa aşımı buluyordu" diye söz başlayan Mehmet Karayalın, bu harcamaların çok küçük bir bölümüyle, dünyada beslenme, sağlık ve konut sorunları gibi insanlığın temel gereksinimlerinin karşılanabileceğini belirtti.

Nagazaki'nin bombalandığı 9 Ağustos günü ise, "Alındag Nagazaki Düzenli Günü" olarak ilân edildi. Gecede Alındag Kültür Merkezi Salonu'nda düzenlenen "Barış, Sevgi ve Dilek Dilekleri" de Arif Sağ, Saz ve sesliyle kadıköylülerin, Grup Elçin'in barış türküleri, hep bir ağızdan söylenildi. □

Zülfü Livaneli konserinde 60 bin izleyici

GÜLHANEDE GÖK GÜRÜLTÜSÜ

Belediyede aklı başında tek bir insan yok herhalde. Çünkü düşünemiyorlar bu onbinlerce insanın gece vakti evlerine nasıl döneceklerini.

■ Bayser Demirbaş

İstanbul Akaentü Belediyi, Gülhane etkinlikleri kapsamında bir dizil halk konserinin düzenlenmesine onayak oluyor. Ünlü sanatçının konserinde Gülhane Parkı on binlerce dolup taşıyor. Halk, başka türlü izleme olanağı bulamadığı sanatçıların konserlerini sembolik bir giriş ücreti ödeyerek izleyebiliyor.

Temmuz ayı başlarında *Baue ve Rahim Salık*'ın konserine gittim. Otdüka kalabalıktı. Kartal Rahim Salık da, "tekiden parli mitinglerinde, gecelerinde söylerdim. Böylesi kalabalık ilk kez söylüyorum" türünden sözler etmiş durumunda kalırdı. Aynı konserde İstanbul Akaentü Belediyi Başkan Nurettin Savaş da, "fırat budur" diyerek partisinin propagandasını yapmıştı kalabalığa.

29 Temmuz akşamı Gülhane'de bu kez Zülfü Livaneli vardı. İnsan-

lar koşarak gidiyorlardı. Gülhane'nin kapısına geldiklerinde, bu konserin çok daha çokulu ve görkemiyle görüşlerini epey isareti vardı. Gerçekten de Zülfü Livaneli sahneye çıktığında, yerlerinden oynadı. 60 bine yakın insan dolmuştu her yanı. Görülmeye değirdi doğrusu. Ben kendi adma ilk kez bö-

lesi yğımsal, çokulu bir konser tanıklıyordum. Ötekilde bir tutuklu anesinin sahneye ulaşır, sanatçılara karşı sevgiyle yaklaşarak insanlık dı başlatıldı diye getirmiş ve Livaneli'nin de mikrofondan tüm diyalogları bunu aktarmış, bir anda onbinlerce aljandan "rindanlar hoşalsın gresel" al" belgisinin çıkmasına

yolaçtıyordu. Sanki gök gürültüyordu.

Konser başarıyla bir saat olamamış. Yur bulamayıp saatlerdir ayakta bekleyenler, bir an kalabalığa kalmadık önverice gidebilmek için hareketlenmeye başlı. Kappa yonduklarıdır binlerce insanın kendini boş bir otobüse atmak

için sağa sola koştuğunu, sanki bir yarıyılı çok gibi Sırteci'ye, Sultanzahmet'e doğru yoneldiklerini gördüm. Daha konser sürüyordu. Dışardan bile duyuluyordu konseri izleyenlerin coşkusu. Sırteci'ye yarıyere indik. Çok geç olamamıştı rahşem duraklarda belediye otobüsleri yok. İnsanlar upuzun kuyruklar oluşturmuşlar. Gülhane'nin öntü ana-baba günü. İnsanlar bir hafta sonra akşam, sevdiikleri ileri bir sanatçıyı dinlemeye geliyorlardı. Ama belediyede aklı başında tek bir insan yok herhalde. Çünkü düşünemiyorlar bu onbinlerce insanın gece vakti evlerine nasıl döneceklerini. Çok mu zor konserin bir saatinde belediye otobüslerini bekletip, hiç değilde insanları belki merkezle görüşmelerini sağlamak? İnsanın aklına şu soru geliyor, şaşadığı kentlin yoneldikleri insanların erişiyet çekmesinden zevk mi alıyorlar acaba? Bu se bezeri etkinlikleri düzenleyenler, insanları bundan gönlü rahatlığına seyrelebilmeleri için çok az bir çaba daha harcayamıyorlar mı?

Şehir Tiyatroları ve TRT'den yeni anlayış

TELF ÜCRETLERİNDE HAKSIZ REKABET

1 Temmuz 1989 tarihinde Milliyet Gazetesi birinci sayfasında büyükçe bir manşet atıldı: "TRT'de sabitli senaryo". Konu, yazar Turgut Özakman'ın Kurtuluş Savaş'ını konu alan bir televizyon senaryosu için 162 milyon lira ödeneceği haberi idi. Aynı zamanda TRT Yüksek Yazarlar Sendikası Genel Sekreteri Altınla Birkiye'nin düşüncelerini aldık.

— Turgut Özakman'ın TRT'den, *Gençay Gürün*'ün de *Evlin* filmi adançaları telif ücretleri kamudarıya toplare neden oldu. Bu konu, Türkiye Yazarlar Sendikası'nın uzun süreli içinde çağıştı tip-sözleşme konusuna da yeniden gözden gelirdi, değil mi?

Birkiye Türkiye'de yazar hakları diye doğru dürüst bir uygulama yok. Yani, kağıt üzerinde kabul edilmiş bir şey yok. Buza kurumların kendilerine belirlendikleri telif ücretleri, baş kurumlardan da ebyordamıyla hazırladıkları telif sözleşmeleri var. Sendika olarak bir de buna bugüne kadar sağlanmadı. Birincisi Sendikamız üzerinde politik baskılar vardı; ikincisi Türkiye'deki yazarların medeki bir yönye kavuşmaması. Topla sözleşmeleri yok, grev diye bir şey yok. Sevdikamız, en kısa zamanda bir tip-sözleşme hazırlayacak, bunun içi çalışmaları var. Ama, ne kadarıyla yapamıyor, biliyoruz.

— Kurumların bu konuda ayrıca tip-sözleşmeleri olmadı TRT'nin polipolizasyonu nasıl etkiliyor? Birkiye Türkiye'de Devlet Tiyatroları gibi, Şehir Tiyatroları gibi ki-

Şehir Tiyatroları Genel Sanat Yönetmeni Genay Gürün'ün çeviri telif olarak 225 milyon lira alacağı gazetesinde yer almaya başladı. Bu yazı ya da çevirmenin telif ücreti olarak Türkiye konularında astronomik sayılacak paralar almak üzerine Türkiye Yazarlar Sendikası Genel Sekreteri Altınla Birkiye'nin düşüncelerini aldık.

— Turgut Özakman'ın TRT'den, *Gençay Gürün*'ün de *Evlin* filmi adançaları telif ücretleri kamudarıya toplare neden oldu. Bu konu, Türkiye Yazarlar Sendikası'nın uzun süreli içinde çağıştı tip-sözleşme konusuna da yeniden gözden gelirdi, değil mi?

Birkiye Türkiye'de yazar hakları diye doğru dürüst bir uygulama yok. Yani, kağıt üzerinde kabul edilmiş bir şey yok. Buza kurumların kendilerine belirlendikleri telif ücretleri, baş kurumlardan da ebyordamıyla hazırladıkları telif sözleşmeleri var. Sendika olarak bir de buna bugüne kadar sağlanmadı. Birincisi Sendikamız üzerinde politik baskılar vardı; ikincisi Türkiye'deki yazarların medeki bir yönye kavuşmaması. Topla sözleşmeleri yok, grev diye bir şey yok. Sevdikamız, en kısa zamanda bir tip-sözleşme hazırlayacak, bunun içi çalışmaları var. Ama, ne kadarıyla yapamıyor, biliyoruz.

— Kurumların bu konuda ayrıca tip-sözleşmeleri olmadı TRT'nin polipolizasyonu nasıl etkiliyor? Birkiye Türkiye'de Devlet Tiyatroları gibi, Şehir Tiyatroları gibi ki-

TSY Genel Sekreteri Birkiye

rumların tip-sözleşmeleri var. Ona göre yazar, çevirmen, sanatçı sözleşmeye imzalandığında para alıyor. Yazarın yanyemeyiyle iliklerinde uygulamaları çok farklılık içeriyor. Bana yanyemeyiyle gereken telif konusunda tiftik gösterilen, bazıları yazarın, çevirmenin hakkını açıkça gösteriyor. Bunda da Sendikamızın etkiliği var. Bir yaptırım oluturamamak. Gerçi Türkiye'de de bu konuda yaptırım olmak çok güç.

— Turgut Özakman ve Gençay Gürün'ün alarakları telif ücretleri olaysa nasıl bir bayut kanyor?

Birkiye Türkiye'den olaysı Türkiye'de ilk kez uygulayıyor ve insanınla bir gerekçe gösteriyorlar. "Yı yazar" olmasa gerekçesiyle sunumları var, yetkililerin. Kim, kimin yazarlığını iyiliği kütüğüli haklandı, yetkiye sahip. Önce bunu yantlamak gerek. TRT sudan bir gerekçe uydurarak haksız bir rekabet ortamı oluşturuyor. Ve de benzeri bir "tefti" anlayışını yapıyor. Böylece, devletin bir kurumu olan TRT haksız işlevlerini, diğer yazarların

haklarını göz göre göre çalmış oluyor. İşte, yetkililer tarafından yazırlara yapılan haksızlık.

Evlin'de Gençay Gürün'e Belediyi Şehir Tiyatrolarının tip-sözleşmesine göre 15 telif ediyor. Bu bilet fiyatlarını satış üzerinden beş katlıyor. Gerçekten, yüksek hata değil olursu yazar, çevirmen de yüksek ücret alıyor. Ama burada da bir haksızlık doğuyor. Büyük yapımlarda çeviri yapılmazda ya da, bilet fiyatları yüksek olan salonlarda oynatılmıyorsa oynadığında daha çok telif ücreti alıyoruz. Ama örneğin oyununuzu Ösküdar'daki salondaydı, ya da Tiyatroya ilginin daha az olduğu semerlekde salonlarda oynanmıyorsa telifiniz düşüyor. Burada dengelsizlik var. Bu konuda Necati Cumalı'nın girişimleri oldu, sanırım bir sonuç elde edemedi. Evlin'de aklı bir sonu daha geliyor: Genel Sanat Yönetmeninin çevirisini böyle büyük bir yamamda, kendi yönetiminde oynanması olamaması, değil mi? Kışkırtıcı türde aykırı bir şey yok. Ama ya ahlağı olamaz?

— Bir de "istisna addı" var. Bu da TRT'nin gündeminde mi?

Birkiye İstisna addı de çağıştı bir uygulamadır. Sözleşmeye imzayı atamıyorsa, yaptırım ömrü beyu teslim ediyoruz. TRT de ona, kendisi teftik anlayışı doğrultusunda istediği bir değeri denetliyor. Bu konuda da Refik Erduran'ın ve Tiyatro ve TV Yazarları Derneği'nin girişimleri var. Sendika olarak da yeni çalışmamızda elde alacağımız kütüphanada bir de bu. Yabancı nasıl geçirdiği doğrusu biliyoruz...

HALKIN BÜYÜK İLGİSİ

Uluslararası 8. Kartal Kültür ve Sanat Festivali 17-18 Ağustos 1989 tarihleri arasında yapıldı. Festival boyunca yapılan etkinliklere yore halkın büyük bir ilgi gösterdiği gözlemlendi.

600 binin aşın nüfuslu İstanbul'un en büyük ilçelerinden biri olan Kartal, İhsan'ın Pendik'e kadar uzanan bir coğrafi alanı kapsayan etkinliklere sahne oldu. Kartal Belediyesi'nce düzenlenen Festival çeşitli sergileri, panelleri, imza günleri, spot, tiyatro, sinema ve halk oyunları gösterimleri, konserleri içeriyordu. Etkinlikler içinde bir de Festival Gölünde Nergisler yapıldı.

Çoğunlukla akşam saatlerinde toplanan etkinliklerin en ilgi çekenlerinden biri Kartal Stadı'nda Zülfü Livaneli'nin verdiği konser oldu. On binleri aşın izleyici toplanarak büyük ilgi gösterdiği konserde, ilgililer stadıyım kaplarında oldukça erken bir saatte kapılmak zorunda kaldılar.

Kartal Belediyesi'nce düzenlenen 8. Uluslararası Kültür Sanat Festivali'nde düzenlenen 3. Uluslararası Altın Kartal Ödülleri Veriştirme'nin KATC, Muz, İspanya, Yugoslavya, Meksika, Yunanistan, Polonya'dan yabancılar ekiple karıştı...

